

Pispalalainen
2 / 2007

ENTISTÄ LÄMPIMÄMPI

Lekentaariset klubit su n. klo 18.00
Tietovisat ma ja ke klo 19.07

Tahmelan viertotie 2
puh. 222 3353
avoinna ma-to 15-24
pe 15-01, la 12-01, su 12-23

Luojan palikkaleikki

Pispalalainen 2/2007

Toimituskunta

Hannu T. Sepponen (päätoimittaja),
Helena Ritola (toimitussihteeri),
Ami Assulin, Kati Lehtinen, Mikko
Lipiäinen, Jorce Markkula, Kalle
Mäkelä, Veikko Niskavaara, Asko
Parkkonen, Marita Sandt, Katja
Wallenius

pispalalainen(at)pispala.fi

Kansikuvat

Etukansi Pekka Saarinen,
Takakansi Ilpo Mikkonen

Kuvitus

Mirita Heinämäki

Kuvatoimitus

Arto Sääntti

Taitto

Eevamaija Miettinen-Kopsa

Paino

Kangasalan lehtipaino
4 200 kpl

Julkaisija

Pispalan kirjastoyhdistys /
Pispalan kumppanuusverkosto

Pispalalainen verkossa

www.pispala.fi/pispalalainen
Keskustele lehden jutuista
www.pispala.fi/keskustelu

Pispalan kumppanuusverkko

Pispalan kirjastoyhdistys ry
Pispalan asukasyhdistys ry
Pispalan saunayhdistys ry
Kurpitsaliike ry
Pispalan musiikkiyhdistys ry
Video Venttiili ry
Pispalan kulttuuriyhdistys ry
SPR Harjun osasto
Kulttuuriolosuuskunta Komeetta

www.pispala.fi

[kirjastotalo\(at\)pispala.fi](mailto:kirjastotalo(at)pispala.fi)

Pispalassa on alkanut monta vuotta kestävä uuden asemakaavan luominen. Prosessi tulee kestämaan ainakin pari-kolme vuotta. Hankkeessa uutta ja erityistä on, että kansalaismielipidettä pyritään kuulemaan alusta alkaen järjestyneellä tavalla. Asialla on erityistä painoa siksi, että tilanne Pispalassa pääsi vuosien mittaan karkaamaan kaupungin käsistä.

Kaupungin päässä nimittäin suhtauduttiin varomattomasti yleistyneeseen väljään asemakaavan tulkintaan. Tämä on eräs seikka, joka on ladannut dynamiittia esimerkiksi rakennusoikeuksiin kiteytyvien intressiriitojen alle. Ne kiinteistönomistajat, joilla ei ole ollut joko halua tai mahdollisuutta maksimoida tonttinsa rakentamisen massaa, ovat oikeutetusti harmissaan syntyneestä eriarvoisuudesta. Rakentamisoikeuden neliö on suoraan käypää valuuttaa, joka realisoituu myytävässä tai vuokrattavassa asuinliiössä tai koko kiinteistöä myytäessä. Tässä mielessä erityisesti kaupungin lupaviranomaisen olisi jo ajat sitten ollut ymmärrettävä, millaisia eturistiriitoja päästetään valloilleen vuosikymmeniksi, ellei julkinen taho ole johdonmukainen.

Osaltaan julkisen vallan epäjohtamukaisuuden vuoksi on luultavaa, että asemakaavoituksesta tullaan käymään kiivasta kädenvääntöä myös suoranaisten intressitahojen eli tontinomistajien näkökulmasta ja myös heidän välillään. Tämä korostuu etenkin aikana, jolloin markkina-arvot ovat olleet vuosia nousussa.

Tässä ei tietenkään ole kaikki. Nykyaikana myös muut asuinalueen ja kaupunkitilan käytön intressit kuuluvat mukaan kaavan kautta toteutettavaan yhteiseen tahtoon. Ei kiinteistöomistus sinänsä luo uusia arvoja, vaan kaikkinaisen toimeliaisuus ja yhteenkokoontuminen yhdessä halutun asuin ympäristön kanssa antavat lisäarvoa myös omistukseen kiteytyvälle käyväälle arvostukselle.

Kaiken lisäksi Pispala kuuluu valtiiovallan virallisessa luokituksessa kulttuuriltaan arvokkaihin rakennettuihin ympäristöihin. Ei kai mikä tahansa yksityinen talousintressi saa kävellä julkisen tahdonmuodostuksen ylitse, jos maa haluaa käydä kulttuurikansasta. Menneisyyttä ei voi ostaa.

On siis syytä toivoa, että asemakaavoituksen vuosia vievässä prosessissa kyetään näkemään pidemmälle, euro-ekonomian yli, samalla kun joudutaan huomioimaan ne intressien yhdenveroisuuden loukkaukset, joita ilmeisesti on päässyt tapahtumaan. Tämä kysyy selkärankaa ja sovittelutaitoa myös kaupungin suunnalta. Tämä on aika tavalla itse luotu palikkaleikki, jota katsellessa huokailee yhteisen auktoriteetin perään.

Itsenäisen Suomen 90 vuoden taipaleen innoittamana Pispalan koulun oppilaat ovat syksyn mittaan kirjoittaneet mietteitä Suomesta. Ennakkoluulottomat ajatukset syntyivät, kun sai ajatella mitä Suomi olisi, jos se olisi... Näitä pelkistyksiä on luettavissa lehtemme sivuilta. Herkistykööt ne myös varttuneempia ajattelemaan, mitä suurenmoista uudesta polvesta onkaan kasvamassa.

Hyvää Suomen itsenäisyyden 90-juhlavuotta. Jos Suomi olisi Joulukuun 31 päivän Pispalassa!

Hannu T. Sepponen

Asemakaava uusiksi asukkaita kuuntelemalla

Tampereen kaupungin kuntademokratiayksikkö ja asemakaavoitus järjestivät kaikille avoimen kaupunginosakonferenssin Pispalan Pamaus. Tarkoituksena on kuulla asukkaiden mielipiteitä ja ottaa ne huomioon uutta asemakaavaa laadittaessa. Marras-joulukuun vaihteessa Amurin koululle saapui lähes sata asukasta Pispalasta ja muista kaupunginosista. Myös useat Tampereen kaupungin edustajat osallistuivat työskentelyyn.

Teksti työryhmä, kuvat Kati Lehtinen, Janne Reiman

Annele Virtanen (oik.) ja kaupungin viheralueiden suunnittelija Marjaana Tuoriniemi yhdistelevät idealappuja ajatusten torilla

Tapahtuma ei ollut perinteinen konferenssi, vaan käytössä oli ns. avoimen tilan metodi. Tilaisuuden ohjasi osallistumiskonsultti **Jonas Buechel**. Osallistujat esittivät ensin yhden tärkeänä pitämänsä ajatuksen muiden kuunnellussa. Ajatukset kirjoitettiin lapuille, jotka kiinnitettiin seinälle ajatusten torilla. Samankaltaisista ideoista muodostettiin ryhmiä, joita muodostui kahdeksan. Osallistujat saivat valita, minkä ryhmän kokivat itselleen lähemmäksi.

Tulevan vuoden aikana ryhmät työstävät ideoita siten, että niistä muodostetaan mahdollisimman konkreettisia ja käyttökelpoisia ideoita kaavoittajan käyttöön. Ryhmiin voi vuoden aikana liittyä mukaan kuka tahansa asiasta kiinnostunut. Useampaan ryhmään kuuluminen on myös mahdollista. Työryhmät voivat kutsua mukaan uusia jäseniä, vierailijoita tai asiantuntijoita.

Ranta ja kasvimaat -ryhmän tavoitteena on kehittää Tahmelan kasvimaiden ja Pyhäjärven rannan virkistyskäyttöä, ranta-alueen hoitoa ja viihtyvyyttä sekä maiseman suojelua. Kasvimaat on yleiskäytössä määritelty lisärakentamisalueeksi. Pispalan asukkaiden yleinen mielipide voi vielä vaikuttaa rakentamiseen ja alueelle voidaan luoda vaihtoehtoja.

Rakennusoikeus-ryhmä valvoo ja korostaa kiinteistönomistajien oikeuksia. Rakennusoikeuden tulisi olla sama joka tontilla, eikä rakennusoikeutta tulisi pienentää. Kiinteistön arvon tulee säilyä, eikä vanhan talon omistaja saa jäädä muita huonompaan asemaan. Kaavalla ei saisi liikaa sitoa vanhojen talojen kunnostamista. Rakennus suojeltaisiin vain omistajan suostumuksella.

Monimuotoisuus -ryhmä haluaa säilyttää ja kehittää Pispalan ilmettä monipuolisena alueena. Pispala ei saa olla vain nukkumalähiö. Erilaisten elinkeinon-

harjoittajien, käsityöläisten ja taiteilijoiden toimintaedellytyksien parantamista tutkitaan. Ravintoloita, majapaikkoja ja liiketiloja voisi syntyä, jos turisteja houkuteltaisiin alueelle. Samalla palveluista koituisi hyötyä myös asukkaille. Myös pieniä ja huokeita asuntoja sekä vuokra-asuntoja tarvitaan.

Moni-ilmeisyyttä halutaan myös arkkitehtuuriin. Pelkästään valtavat suuret talot pilaavat Pispalan. Uudisrakentamisen todellisuudessa vaihtoehtona laajentaminen ja piharakennusten käyttöönotto toisi mittakaavaan ihmisläheisyyttä.

Liikenne, melu ja saasteet ovat kasvava ongelma. Läpiajoliikennettä on liikaa ja siihen mietitään ratkaisuja. Samoin liikenteen ajonopeus olisi saatava kuriin. Yleistä asennetta on vietävä enemmän kävelyä, pyöräilyä ja julkista liikennettä suosivaksi, jotta saataisiin rajoitettua liikenteen kasvua. Olisi tutkittava raideliikenteen kehittämismahdollisuuksia sekä tunnelivaihtoehtoja.

Pispalan ilme -ryhmä pohtii erilaisten kulttuuriarvojen huomiointia. Tarvitaan kunnolliset, perinteitä kunnioittavat rakennustapaohjeet. Tiivis rakentaminen on Pispalalle luonteva piirre. Vanhan vaipan sisällä saisi ottaa tiloja asuinkäyttöön. Tampereen kaupungin omistamille kiinteistöille pitäisi laatia hoitosuunnitelma ja kunnostusvelvoite. Kulkureitit ovat tärkeitä ja ne tulisi huomioida suunnittelussa.

Etualalla Yhteinen ympäristö ja tilat -ryhmä pohtii Pispalan tulevaisuutta. Vas. Elina Ojanperä ja asemakaava-arkkitehti Sakari Leinonen

Pispalan asemakaavoitusta ja esim. työryhmiä koskeva tieto löytyy uudelta Kaupunkisuunnittelu-portaalta osoitteesta: www.pispala.fi

Pohjoisrinne-ryhmässä keskeistä on Santalahden kaavoitus. Se on otettava osaksi Pispalan kaavoitusprosessia. Pispalan tonttitehokkuus 0.5 tai jopa sen alentaminen ei ole oikeudenmukainen, jos vieressä Santalahdessa luku on 4. Valtioneuvoston päätös Pispalasta valtakunnallisesti merkittävänä kulttuuriympäristönä olisi otettava todesta.

Yhteinen ympäristö ja tilat -ryhmässä puheena on esimerkiksi kansalaistalo, jossa olisi yhteistä ja ilmaista tilaa kaikille, konsertteja, urheilua ja elokuvia. Kohtaamispaikka palvelisi myös vierailijoita. Lisäksi kaivataan kahvilaa ja toria sekä myyntikojuja. Toiminta olisi asukaslähtöistä. Lapsille tarvitaan turvalliset ja viihtyisät ulkotilat ja viheralueet on saatava kuntoon.

Keskustelu-ryhmä on foorumin tiedotusryhmä. Tavoitteena on vuorovaikutuksen lisääminen ja keinojen etsiminen tiedon välitykseen. Ryhmässä kehitetään osallistumismahdollisuuksia. Perustettaisiin asema, jossa välitetään tietoa, suunnitelmia ja mielipiteitä.

Tavoitteena on myös suunnitella internetsovellus keskustelua varten. Tärkeät ajatukset yhteen!

Pispalan kehittämistä ja uutta asemakaavoitusta pohjustavien työryhmien yhteyshenkilöiltä saa lisätietoa ryhmän toiminnasta. Alla myös ensimmäiset kokousajat:

1. Ranta ja kasvimaat: Tiina-Liisa Aalto, tiina-liisa.aalto(at)kolumbus.fi, 9.1.08 klo 17.30 Pispalan kirjastotalo

2. Rakennusoikeudet: Antti Ivanoff, antti.ivanoff(at)fastems.com, 15.12.07 klo 12.00 Pispalan kirjastotalo

3. Monimuotoisuus: Jenni Partanen, jepa(at)kolumbus.fi, 15.1.08 klo 18.00 Pispalan kirjastotalo

4. Liikenne: Anssi Leinonen, anssi.leinonen(at)hotmail.com, 7.1.08 klo 18.30, Pertti Pulkki Pispalanharju 28

5. Pispalan ilme: Annele Virtanen, annele.virtanen(at)tut.fi, 12.12.07 klo 16.00 Pispalan kirjastotalo

6. Pohjoisrinne (Santalahahti): Aarne Raevaara, aarne.raevaara(at)rakennussuojelu.com, 8.1.08 klo 18.00 Pispalan kirjastotalo

7. Yhteinen ympäristö ja tilat, Dimitri Ollikainen, dima.ollikainen(at)hotmail.com, 9.1.08 klo 16.00 Palvelupiste Frenckell

8. Keskustelu ja tiedotus: Mikko Lipiäinen, mikko.lipiainen(at)gmail.com, 19.12.07 klo 14.30 Palvelupiste Frenckell

Ensin visio, sitten Ylä-Pispalan kimppuun

Teksti Irma Rantonen, kuva Veikko Niskavaara

Pispalan ja Tahmelan asemakaavan uudistaminen jaksetaan kolmeen eri vaiheeseen, jotka käynnistetään noin vuoden välein. Kunkin vaiheen yhteydessä aloitetaan kaksi erillistä asemakaavan muutosta, jolloin suunnittelualue jakautuu kuteen erilliseen kaava-alueeseen.

Arkkitehti **Jouni Mäkisen** mukaan asemakaavan uudistamista ei tulla tekemään yhtenä kaavamuutoksena, vaan vaiheittain ja osa-alueittain ja se tulee olemaan usean vuoden mittainen prosessi. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tarkoitus julkaista ensi vuoden alussa.

Työ aloitetaan koko Pispalaa ja Tahmelaa koskevalla yleistarkastelulla, jonka tavoitteena on tuottaa Pispalan visio ase-

makaavoituksen tueksi. Yleistarkastelu- ja esiselvitysvaihe kestää arviolta vuoden 2008 loppuun asti. Ensimmäinen kaavoitettava osa-alue on Ylä-Pispalassa.

Mäkinen korostaa, että haluamme kuunnella Pispalan ja Tahmelan asukkaiden ja toimijoiden ajatuksia ja mielipiteitä siitä miten Pispalaa tulisi kehittää. Tavoitteena on, että keskustelun ja tavoiteasettelun kautta eri näkemykset voisivat lähentyä toisiaan. Kaavaproessin alkuvaiheessa on helpompi olla avoin uusille ajatuksille ja mielipiteille. Myöhemmin sitten arvioidaan mikä on mahdollista ja millä menetelmillä tavoitteet voidaan saavuttaa

"Mielestäni Suomi on rakennus, jossa tehdään yhteistyötä." Ilmari, 2 B

Pispalan asemakaavan uudistamistyön ensimmäisestä vaiheesta vastaavat arkkitehdit Jouni Mäkinen ja Riikka Rahkonen. Sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi(at)tampere.fi. Puh. 03-565 66700

Pispalan asukasyhdistyksen ympäristöryhmäläiset kiersivät Pispalassa ja Tahmelassa eräänä tuulisena iltapäivänä tehden huomioita kaupungin puistoalueiden kunnosta. Kierroksella kirjattiin ylös myös joidenkin yksityisten tonttien puuston huoltotarpeita. Mukana olivat puutarhuri Kari Laamanen, asukasyhdistyksestä Kati Lehtinen ja Veikko Niskavaara sekä Pirkanmaan luonnonsuojelupiiristä Juha Kytömäki.

Ympäristökierroksen havainnot

Teksti Kati Lehtinen, kuvat Kari Laamanen, Kati Lehtinen

1 Portaanpään portaiden yläpäässä Pyhäjärven puoli (yksityisen omistuksessa) vaatii harvennusta maisemallisista syistä.

2 Pispankadun yläpää Pyhäjärven puolelta kaipaa muutaman nuoren pihlajan harvennusta, jotta näköalapaikan maisema avautuu.

3 Haulipuisto kaipaa harvennusta ja siistimistä. Haulipuisto on Ratakadun ja Pispalan valtatievälinen alue Haulitehtaalta itään.

4 Pispalan Pulterilta näkymä auki Näsinneulalle...

5 Ratakatu 5 kohdalla vanhat männyt esiin ja kelo säilytettävä.

6 Vanhalla Pispalan ja Tampereen rajalla Rajaportinkatu 1 kohdalla olisi puut poistettava kiviaidan päältä, samoin pihlajat pois vanhojen mäntyjen. Tässä olisi talkoiden paikka!

7 Provastinkadun itäpäässä olisi maisema aukaistava poistamalla pihlajat, mutta isot kuuset jääköön.

8 Pispalan portaissa olisi poistettava portaiden puoleinen pihlajanhaara (yksityinen). Pispankadun yläpuolella Pispalan portaiden vieressä koivu kallellaan portaiden yllä. Senkin voisi kaataa. (yksityinen omistaja.) Vai montako metriä onkaan portaiden reunoilla kaupungin aluetta?

Provastinkadun yllä ryhmä bongasi nuolihaikkaparin.

9 Pispankadun ja Vallikadun välissä oleviin uusiin portaisiin olisi saatava penkit.

10 Bussin vanhan päätepysäkin yläpuolisen alueen kulkuväyliä olisi selvennettävä.

11 Tahmelan lähteen tulosuonet olisi avattava. Ja tukittava sadevesiviemäri.

12 Varalankadulla portaat rakennettava, jotta kaikki kansa pääsee kallioille onkimaan.

13 Tahmelan viertotien varren pöheikko kasvimaan reunalta olisi siistittävä, Vuorenmaan valtakunnan kohdalla länteen ennen harmaan tukkietien pusikkoa.

14 Hautalaakson leikkipuisto ei täytä EU:n määräyksiä, olisi saatava turvallisiksi.

15 Ryhmä ei innostunut kaupungin ehdottamasta kävelytien rakentamisesta Vieremänsäntien kohdalle. Polku kulkisi talon rantasaunan kyljestä. Kynäjalava ja muut hienot puut uhan alla.

16 Kurpitsatalon kattoa hankaavat koivun oksat olisi poistettava.

17 Laituria toivottu entiseen pyykilaiturin kohtaan Kurpitsatalon tietämille. Paikalla oli vielä ainakin 70-luvulla laituri.

12 Ryhmä kummasteli, miksi Tahmelan rannan hopeapajut kaadettiin. A-killan kuusten kaataminen osoittautui metsurin virheeksi.

19 Ryhmä katsasti vielä Jalajakadun ranta-alueen. Nähtiin punakylkirastaan pesä ja munat. Pikkutikan pesimäpuun juurella oli alkukesällä nähty tuoretta lastua pesänrakennuksen jäljiltä.

Onko sinulla toiveita ympäristön parantamiseksi, tai ehdotuksia penkkien ja roska-astioiden paikoiksi?

Lähetä ehdotuksesi sähköpostilla: kati.lehtinen@kolumbus.fi.

Jos Suomi olisi...

...puu, se tuottaisi eniten happea maailmassa, koska Suomen metsien ympäristö on puhdasta ja antaa kasville hyvän elämän.

...yrtti, se olisi nokkonen, koska nokkonen satuttaa, kun sitä käsittelee väärin, kun taas keitettyinä se on hyvää.

...rakennus, niin se olisi meidän talo, koska se on paras talo! (melkein)

...lintu, se olisi sorsa, koska sorsien ja Suomen läheisyydessä tavataan yleensä vettä.

...joutsen, koska joutsen kuvaa omalla tavallaan Suomea. Suomi on kaunis kuin joutsen.

Pikkutikka viihtyy rantalepikoissa

Teksti Karl Laamanen, kuva Jukka Wahlsten

Pispalasta löytyy monta ihmeellistä asiaa. Yksi niistä on harvinainen lintu: pirteä pikkutikka (Dendrocopus minor). Ärhäkästi se ajaa pois alueeltaan milloin variksen, milloin käpytikan (Dendrocopus major).

Isoserkustaan pikkutikan erottaa paitsi paljon pienemmän koon sekä äänen, myös selän juovituksen perusteella. Majorilla on kaksi selkeää, valkoista pystyjuovaa, minorilla taas useita valkoisia poikkijuovia mustassa selässä. Pikkutikka ilmoittaa keväällä reviirinsä tiheällä naputussarjalla sekä terävällä kiikityksellä.

Tahmelan rannoilla pesii säännöllisesti kaksi, parhaimmillaan jopa kolme pikkutikkaparia; yksi Uittotunnelin lehdoissa, kaksi tai kolme A-killan ja lähteen välisissä rantalepikoissa. Hyvä paikalliskanta johtuu siitä, että linnun suosimia pesimä-

ja ravintolepikoita ja lahoavaa puustoa on maltettu jättää tehohoidon ulkopuolelle.

Pikkutikka on Suomen ympäristökeskuksen luokituksen mukaan uhanalainen, vaarantunut (VU) lintulaji. Lajin populaatio on Suomessa pienentynyt vähintään 20 %.

Suomen ympäristökeskuksen mukaan uhanalaisuuden syyt ja uhkatekijät ovat lahoavan puuaineksen, kolopuiden ja lehtipuiden väheneminen, erilainen rakentaminen, mm. ranta-, virkistysalue- ja maanrakentaminen sekä puistojen ja tonttien siivoaminen.

Kauneimmat
joululaulut 2007

SUOMEN LÄHETYSSEURA

LAULA JA AUTA!

14.12. klo 19.00 Pub Kujakolli
16.12. klo 19.00 Pispalan kirkko
19.12. klo 18.00 Pispalan Amanda

Joulumyyjäisiä Pispalan mäellä

Pispalan kirjastotalolla
Tahmelankatu 14
17.-22.12.
ma-pe 14-20
la 12-17

Rajaportin saunan pihassa
Pispalan valtatie 9
15.12. klo 12-18

Tervetuloa!

Jos Suomi olisi...

...soitin, se olisi torvi, koska Suomi on joskus kovaääninen maa.

...eläin, se olisi lintu. Koska Suomella on aina kiire esimerkiksi kauppaan. Tai kouluun. Tai kotiin. Ja suomalaiset matkustelevalentäen paljon.

...lelu, se olisi nalle, koska nallet ovat pehmeitä ja ihania. Karhu on Suomen kansalliseläin ja karhut muistuttavat nalleja.

...joku ruoka, niin se olisi peruna, koska se on tavallinen mutta kiinnostava. Peruna kuvaa Suomen terveellisiä elämäntapoja. Se sopii melkein kaikkien kanssa yhteen.

...urheilulaji, niin se olisi jääkiekko, koska se on hyvin suomalainen ja talvinen.

...kirja, se olisi joku Harry Pottereista, koska se on aika pitkä kirja ja silloin olisi Suomikin. Se olisi myös siksi Harry Potter -kirja, koska silloin se olisi jännittäväkin.

...kasvi, se olisi ruusu, koska ruusu on kaunis, aurinkoinen, suloinen, vakaa. Ruusu on silloinkin kaunis, kun se kuihtuu.

...neito, se olisi vahva ja sinnikäs. Se on pieni, mutta hyvä maa asua. Siinä ei ole sotia.

Kun yksi tulee, neljä lähtee

Teksti: Helena Ritola, kuvat: Arto Sääntti

Pispalan valtatie 2:n liikekiinteistöissä tapahtuu kevään mittaan suuria muutoksia. Ne tarkoittavat lähiasukkailla sekä hyviä että huonoja uutisia.

Ne neljä

Pispalalaisten hyvin tuntemassa, entisessä ”postin” talossa harjun pohjoispuolella, on alkamassa muutosten kevät. Vielä tällä hetkellä kuuden yrittäjän ja toimijan joukosta on neljälle annettu lähtöpässit. R-kioski sekä Pispalan Lääkäriasema jatkavat toimintaansa kiinteistöissä, mutta Lounas-kahvila Kahveri, Sarin ja Tarjan Parturi-kampaamo, Wanhat Arabia Astiat -liike sekä Kris-Tampere ry saivat lokakuun lopussa kiinteistön omistajalta, Dynamcolta, ikävää postia. Vuokrasopimukset irtisanotaan tammikuun loppuun mennessä.

Kaikkein kipeimmin häätö satuttaa Kahverin pitäjien, **Taimi Rosendahlin** ja **Seija Virtasen** elämää.

– Ilman ihania asiakkaita emme olisi tätä melko rankkaa työtä jaksaneetkaan. Lomia ei ole vuosien mittaan juurikaan pidetty, ja nyt tulee kyllä kova ikävä. Onhan yli 15 vuoden aikana syntynyt hyviä ystävyssuhteitakin, kertoo Taimi. ”Kun Kahveri lähtee, on kuin osa Pispalaa lähtis”, erään asiakkaan suulla sanottuna.

Eipä ihme, kun molemmat kertovat innokkaasti saaneensa pitää monille pispalalaisille suvulle niin ristiäiset, häät kuin hautajaisetkin, pienemmistä kekkereistä nyt puhumattakaan.

Seija kertoo, että erityisen huolestuneita he ovat lähialueen huonokuntoisista vanhuksista, joille he ovat jo vuosia hoitaneet viikoittain ruokaa kotiin.

– Tilauksia erilaisille tapahtumille tulevalle keväälle on jo tietysti listalla, ei auta kuin perua, koska lähiseudulta emme ole löytäneet sopivaa tilaa toiminnallemme, suree Seija.

He ovat laajentaneet Kahveria vuosien mittaan, pitäneet tilat hyvässä kunnossa, investoineet kalusteisiin ja pari päivää ennen irtisanomiskirjettä hankkineet uuden kiertoilmauunin.

– Eläkeputkeen on matkaa, työkkärinkö tiskille sitten, kun tammikuussa kahvilan alasajo tapahtuu, Taimi ja Seija miettivät.

Yhtä huonossa jamassa on tulevaisuus tällä hetkellä myös Kris-Tampere ry:llä. Yhdistys toimii vankilasta vapautuvien ihmisten auttamiseksi päihde- ja vankilakierteestä takaisin yhteiskuntaan. Uusia tiloja ei ole tiedossa, ja pieni katkeruus on ymmärrettävissä. Vasta viime maaliskuussa he viettivät avajaisia, tilat remontoitiin ja nettiyhteydet rakennettiin.

Parturi-Kampaamolla ja Wanhat Arabia Astiat –liikkeellä asiat ovat paremmin, molemmilla on mahdollisuus siirtyä muualle toisiin liiketiloihin.

Se yksi

Entäpä mitä sitten tilalle? Ainahan tällä mäellä huhut liikkuvat ja sana kiertää. Kun aloin selvittää vihjeitä, päädyin Pirkanmaan Osuuskupan puhe-linnumeroon – ja kyllähän ne huhut pitivät paikkansa. Ryhmäpäällikkö **Kimmo Vuorinen** POK:sta kertoi, että harjun pohjoispuoli on saamassa oman lähikauppansa. Ehkäpä jo, kun lumet ovat sulaneet ja kevät koittaa, näemme kiinteistön seinällä nimen SALE.

”Kiitämme teitä hyvät asiakkaamme näistä yli 15 vuodesta, jotka olemme saaneet teitä palvella! Ilman teitä ei olisi meitä. KIITOS!” – Taimi Rosendahl ja Seija Virtanen

PISPALAN PULTERI

RUOKA-ANNOKSIA ESIM.
VOIKUHA, SILAKKAPIHVIT,
PYTTIPANNU, LIHAPULLAT,
HUNAJABROILERI,
KASVISLAUTANEN...

SUPERPIHVI MAUN MUKAAN
PIKKUANNOKSIA
TALON SALAATIT

JUOTAVAA

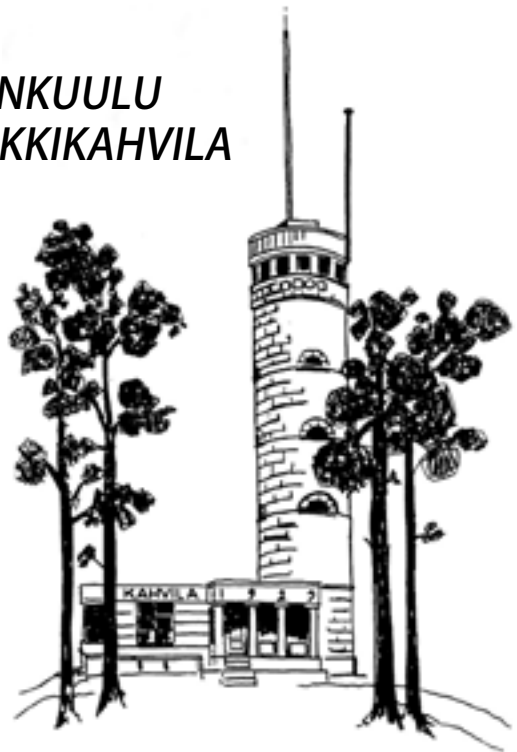
Avoinna
arkisin 11-02
la-su 12-02

Keittiö avoin
ma-pe 11-16
la 12-18
su 12-19

Pispalan valtatie 23
puh. (03) 212 5211

Pyynikin näkötorni

MAANKUULU
MUNKKIKAHVILA

Avoinna joka päivä 9-20, p. 03 212 3247
www.munkkikahvila.net

TAMPEREEN TEATTERI

www.tampereenteatteri.fi

Rajapyykki palautettiin

Teksti Jorce Markkula, kuvat Jorce Markkula ja Ari Johansson

Tampereen liittäminen Pispalaan 70 vuotta sitten sai oman muistomerkkinsä Tampere-päivänä, kun Rajaportille palautettiin Tampereen ja Pohjois-Pirkkalan rajaa merkinnyt graniittinen rajapyykki.

Osoitteessa Pispalan Valtatie 1 seisova rajapatsas näyttää Tampereen puolelle kiiven hakattua vanhaa Tampereen vaakunaa, jonka suunnittelijaksi Moro-liite paljasti maineikkaan taidemaalarin **Magnus von Wrightin**. Pispalan puoleisella sivulla Pohjois-Pirkkalasta muistuttaa kiiven hakattu teksti.

Patsasta ei palautettu ihan alkuperäiselle paikalleen, vaan muutama metri itään päin, sillä muuten se olisi mennyt yksityisalueelle. Patsaan alkuperäisestä paikasta muistuttaa omakotitalon aidassa oleva metallinen laatta.

1,5 metriä pois

– Kotiseutuyhdistys Pispalan Moreeni teki aloitteen patsaan palauttamisesta jo kymmenkunta vuotta sitten.. Nyt liitoksen 70-vuotismuiston kunniaksi aloitteeseen suhtauduttiin myönteisesti ja patsas asetettiin kaikkien kaupunkilaisten ja matkailijoiden nähtäväksi muistuttamaan kotiseutumme historiasta, mainitsi Tampereen museotoimenjohtaja **Toimi Jaatinen** paljastuspuheessaan.

Moreenin aktiivi ja pitkäaikainen puheenjohtaja **Sakari Patjas** kertoi patsaaseen liittyvän monia muistoja vanhoille Pispalan asukkaille, esimerkiksi sen, että kävelemällä patsaan luona sijainneelle päätepysäkille, onnikkamatka tuli halvemmaksi kuin Pispalan puolelta.

Pispalan iki-asukas **Masa Palomäki** muisteli, että patsasta ei siirretty pois heti liitoksen tapahduttua v. 1937, vaan vasta myöhemmin. Kenelläkään paikalla olijalla ei kuitenkaan ollut varmaa muistitietoa patsaan poistamisesta, muistelut jakautuivat 1940-luvun lopusta 1960-luvun alkuun. Jos jollain lukijalla on asiasta tarkempaa tietoa, kerro se lehden toimitukseen (pispalalainen@tamperelainen.org).

Joka tapauksessa patsas lojui kaupungin varastossa, kunnes v. 1969, silloinen museotoimen johtaja Martti Helin, pystytti sen näytteille kaupunginmuseoon Hatanpään kartanon kellariin. Patsasta oli kuitenkin lyhennettävä puolitoista metriä.

Kun Kaupunginmuseo sitten 1980-luvulla lopetettiin, eikä patsaalle löytynyt luontevaa paikkaa Vapriikissa, saatiin muistomerkki tällä tavalla hienosti esille.

Ikipispalalainen Masa Palomäki, museotoimenjohtaja Toimi Jaatinen ja Pispalan Moreenin pitkäaikainen puheenjohtaja Sakari Patjas, paljastivat Tampere-päivänä vanhalle paikalleen pystytetyn Pohjois-Pirkkalan rajapyykin Pispalassa.

Sakari Patjas kertoo muisteluitaan Tampereen ja Pohjois-Pirkkalan rajapyykin vieressä. Kuvassa myös Veikko Niskavaara

"Jos Suomi olisi kivi, se olisi todella kova, koska Suomi on kestänyt monta sotaa."

"Jos Suomi olisi materiaali, se olisi ruostumaton teräs, koska se on sisukasta ja vahvaa materiaalia."

"Jos Suomi olisi kukka, se olisi sinivuokko. Sinivuokossa olisi Suomen värit. Jos Suomi olisi sinivuokko, se olisi hianon värinen ja mukava, sinivuokko ja Suomi sopivat yhteen. Suomi olisi hianon muotoinen ja siisti kukka."

"Jos Suomi olisi eläin, se olisi leijona. Koska Suomi on yhtä ylväs ja myös yhtä rohkea. Suomi on myös pieni niin kuin leijonan pentu. Suomella on hyvä ympäristö niin kuin leijonallakin."

Sua lähde kaunis katselin

Teksti Sakari Patjas ja kuvat Sakari Patjaksen arkisto

Tahmelan lähteen veden sameutta on saatu "ihastella" jo vuosia. Onko tilanne ikuinen?

Ongelma lähti liikkeelle Tahmelan valta-
tien parannuksesta ja vesien johtamisesta
Pyhäjärveen jo 1970-luvulla. Tilanne pa-
heni Tahmelanviihtotien tekemisen yh-
teydessä muutamia vuosia sitten. Silloin
300 mm putki täynnä kirkasta lähdevet-
tä johdettiin suoraan Pyhäjärveen. Ehkä
Paasikiventielläkin on oma osuutensa.

Kaksi arvovaltaista tutkimuslaitosta, en-
siksi Geologian tutkimuskeskus ja äsket-
tään Kokemäenjoen vesiensuojeluyhdis-
tys tulivat veden sameuden aiheuttajasta
aivan erilaisiin tuloksiin.

Toki on aivan sama, mikä sameuden ai-
heuttaa. Tärkeintä on kirkas ja kaunis
lähde.

Lähteen kirkastaminen tuntuu taas kerran
lupaavalta. Allekirjoittanut kävi marras-
kuun alussa kaupunginpuutarhuri **Timo
Kosken** ja työnjohtaja **Heikki Saarisen**
kanssa lähteellä neuvottelemassa sen kir-
kastamismahdollisuudesta. Kantamme ovat
täysin samat: siihen on johdettava reilusti
kirkasta vettä.

Tunnetun historian mukaan **August
Koivunen** vuokrasi lähteen Pispalta v.
1905. Alueella oli monta pientä lähdetä.
Koivunen aitasii kiviäidalla lähteen sopi-

van kokoiseksi ja sai näin laskuojan pu-
touskorkeuden nousemaan puoleentoista
metriin. Putoukseen hän rakensi vesipyörän
käyttämään koneita. Kuningasajatuksena
hänellä oli pumpata vettä harjulle.
Asiantuntijoiden epäilyt olivat kuitenkin
kovat: vesi ei lähteen ylimenoveden voi-
malla nouse näin korkealle harjulle.

Koivunen tilasi 300 metriä 30 mm:n
putkea ja veti sen ensin maan pinnalla
ylös rakentamalleen 3000 litran säiliölle.
Pumppu oli kytketty siipipyörään ja nosti
vettä ylös 4 litraa minuutissa! Veden ku-
lutus oli niin suuri, että pumppu sai käydä
yötä päivää.

Ensin jakelupaikkoja oli vain kahdessa
kohdassa. Jos vesimaksuja ei kuulunut,
Koivunen sammutti pumpun. Toimenpi-
teen jälkeen maksut alkoivat tulla välittö-
mästi. Näin kirjoitti **Uuno Pihlajamäki**
Koivusen haastattelussa *Tammerkoski-*
lehdessä numero 1/1944.

Miksi siis lähde kuivuu niin kuin Aral-
järvi? Syy on sama: veden luonnollisen
virtauksen estäminen. Katutöiden yh-
teydessä pohjavesi johdettiin suoraan
Pyhäjärveen. Enää lähteeseen ei laske
samanlaisia vesimääriä kuin ennen.

Hydraulisilla kaivureilla saadaan ihmeitä
aikaan: vesi juoksee aina sinnepäin, mi-
hin sen on helpompi mennä. Pyhäjärveen
virtaava vesi täytyisi kierrättää Tahmelan
lähteen kautta. Vesilaitoksen miehille tämän
ei pitäisi olla iso ongelma. Tarvitaan vain
tahtoa ja toimeen ryhtymistä. Kaupunki
vetoaa usein Museoviraston kantaan. Salli-
taanko veden lisäys lähteeseen vai ei?

Mielipideosastossa (Aamulehti 24.8.2007)
olleeseen kirjoitukseeni Uhrilähde-kilves-
tä Museovirasto esitti vastineena vuonna
1929 painettua **Väinö Voionmaan** teks-
tiä teoksesta Tampereen historia Ruotsin
aikana. Siinä eräässä lauseessa arvelaan
Tahmelan lähteen olleen yksi uhri- ja pal-
vontapaikoista. Mahdollista kyllä.

Vielä 1940-luvullakin lähteen puhdistam-
isen yhteydessä sieltä löytyi uhrattuja
polkupyöriä ja muuta romua. V. 1996
lähteestä löytyi sinne uhrattu punainen
porapakki kaikkine työkaluineen.

Nykyään tyhjäksi lasketusta lähteestä ei
löydy yhtään pulppuavaa silmää, vaan
vesi suodattuu hiljalleen eri paikoista.
Kolmen vuorokauden kuluttua se on taas
ruskeaa.

Seuraavaksi kaupunki etsii suurta maa-
kiveä, joka tuotaisiin laskupuron län-
sipuolelle. Kiveen kiinnitettäisiin tai-
teilija **Leila Hietalan** suunnittelema ja
Kuopion taidevalimon valama n. 60 x 50
cm Pispalan Moreenin kustantama prons-
sireliefi. Tämän pitäisi tapahtua vielä lop-
puvuoden aikana.

Läpiajo lisääntyy – minne hidasteet hävisivät?

Teksti Ami Assulin

Ralli Pispalan ja Tahmelan raiteilla kiihtyy: läpiajo lisääntyy, vauhti on hurjaa ja nyt Tahmelan viertotietä hävisivät vielä hidasteetkin.

Tampereen kaupungin laatuinsinööri **Kalevi Salonen** tietää syyn:

– Meitä uhattiin oikeustoimilla yhteensä kolmelta eri taholta. Emme poistaneet hidasteita heti, mutta kun valituksia alkoi tulla enemmän, niin päätimme poistaa ne ennen kuin tulee isompi riita, hän kertoo.

Yhteensä melkein kymmenen tuhannen euron tyynyhidasteet sijaitsivat osoitteissa Tahmelan viertotie 38, 48 ja 60. Ne asennettiin vuosina 2004 ja 2005. Ensimmäinen poistettiin kaksi vuotta siten, toinen viime vuonna ja kolmas tänä vuonna, kun lähitalojen asukkaat valittivat hidasteiden yliajon aiheuttamasta tärinästä.

– Kurjaa vaan, kun kovasti valitetaan, että pitää saada hidasteita, ja sitten kun saatiin niin ei kelvannutkaan, Salonen harmittelee.

– Tahmelan viertotie täyttää kyllä kaikki kriteerit hidasteille, mutta jos sinne vielä jotakin laitetaan, se pitää katsoa tarkkaan ja hyväksyttävä asukkailla etukäteen. Se on ollut yllättävää, että vaikka hidasteet poistettiin niin kukaan ei ole valittanut. Ajattelin, että rumba alkaa tosinpäin.

Laatuinsinööri Salonen ei usko, että läpiajoa saadaan loppumaan tulevaisuudessa. Kun Tahmelankadulla kaksi vuotta sitten tehtiin tuoreimmat liikennelaskennat, päästiin melkein 3000 ajoneuvon vuorokausilukemiin. Lähes 80 prosenttia autoista ajoi kaupunkiin päin ja vilkkain-

ta liikenne oli ennen aamukahdeksaa. Keskinopeus mittauspisteessä, jossa sallittu nopeus on 30 kilometriä tunnissa, oli peräti 47 km tunnissa.

– Valvonta ei riitä ja läpiajokiellot ovat poliiseillekin vaikeita. Pitäisi olla ottamassa rekisterinumeroita ylös ja pystyä osoittamaan, mistä autot tulevat ja minne ne ovat menossa. Ei poliisillakaan sellaiseen riitä resurssit, Salonen sanoo.

Tahmelankadulle tulee kavennus

Yksi uudistus on kuitenkin luvassa ensi kesänä: Tahmelankadulle Hirvikadun ja Torpankadun väliselle suoralle osuudelle tehdään kavennus.

– Kulkusuuntien liikennemäärien suurten erojen perusteella voi olettaa, että Tahmelankadulla on turhaa läpiajoliikennettä. Tämän ongelman kitkemiseksi kavennus on suunniteltu kadun eteläpuolelle, jolloin se vaikuttaisi juuri tähän epätoivottavaan läpiajoliikenteeseen, perustelee kaupungin suunnitteluinsinööri **Mikko Kielo**.

Tahmelan viertotien hävinneille hidasteille ei sen sijaan ole tulossa minkäänlaista vaihtoehtoista ratkaisua. Asukkailla on kuitenkin mahdollisuus tehdä aloitteita. Ne kerätään ja pisteytetään tärkeysjärjestykseen kerran vuodessa helmi-maaliskuussa ja niitä voi lähettää suunnitteluinsinööri Mikko Kielolle sähköpostiosoitteeseen mikko.kielo(at)tampere.fi.

Jos Suomi olisi...

...rakennus, se olisi auto-tehdas, koska suomalaiset käyttävät paljon autoja.

...auto, olisi aika ahdasta, kun kaikki Suomen asukkaat pitäisi tunkea sinne.

...auto, se olisi pakettiauto, koska Suomi on pinta-alaltaan iso.

...auto, se olisi merkiltään Ferrari, se on hyvä auto, vaikka se on tehty Italiassa. Mutta se olisi Suomi, koska se on nopea ja se on hieno.

...urheilulaji, se olisi formula, koska Kimi Räikkönen ajoi maailmanmestaruuden Suomeen Brasiliassa.

...auto, se olisi Lada, koska Ladat ovat hyviä autoja ja Suomi on hyvä maa.

Harjuun, suojaan

Teksti ja kuva Kalle Mäkelä

Ikivanha ajatus ja käytäntö kirkosta ahdistettujen ja vainottujen turvapaikkana elää yhä. Syksyllä 2007 Harjun seurakunnan kirkkoherra Veli-Pekka Järvinen sai joitakin soittoja henkilöltä, joka kertoi tuntemansa Tampereella oleskelevan venäläisnaisen ahdingosta. Sitten nainen soitti itse ja pyysi tapaamista. Kirkkoherra sai kuulla julman tarinan.

Tarinan kertoi **Irina Ljuhatan**, nelissäkymmenissä oleva kuusivuotiaan **Mark**-pojan yksinhuoltaja. Ja tarina on kuin synkästä toimintaromaanista:

Irinan isä – nytemmin isävainaja – oli lupahallinnon paikallisvirkamies, jonka tehtäväkenttään kuului erilaisten pienyritysten tarvitsemien lupien myöntäminen. Työnsä yhteydessä hän törmäsi korruptioon, jossa viranomaisilla ja paikallisella miliisijohdolla oli sormensa sylttypurkissa. Raportoituun havainnoistaan hän alkoi saada uhkauksia paikalliselta mafialta. Uhkaukset eivät rajoittuneet sanoihin: hänen kesäasuntonsa poltettiin ja auto tuhottiin. Todettiin myös kylmästi, että mafia kyllä tiesi, missä suorasekäisen virkamiehen tytär asui lapsineen – toisella puolella Venäjää. Käsi ulottuisi sinnekin, ellei...

Erään uhkaussoiton jälkeen Irinan isä lähti tapaamaan uhkaajiaan tarkoituksenaan selvittää asioita. Siitä tapaamisesta hän ei elävänä palannut. Ennen lähtöään hän oli kirjoittanut Irinalle muistiin joitakin nimiä, joiden tiesi olevan uhkailujen takana. Tuo kirje taskussaan Irina tunsii pitelevänsä pommia, jonka sytytyslanka paloi jo. Hän pakkasi kantamuksen omiaan ja Markin tavaroita ja pakeni rajan yli 7.12.2005 hakemaan turvapaikkaa Suomesta.

Turvassa Tampereella – toistaiseksi

Tampereelle päädyttyään Irina sattui näkemään televisiosta ohjelman, jossa kerrottiin Turun Mikaelin seurakunnan auttaneen kotimaassaan vainottua irakilaispakolaista. Hänkin päätti kääntyä Harjun seurakunnan puoleen, koska asui sen alueella. Hän tarvitsi ihmisiä ympärilleen, myötäeläjiä ja kuuntelijoita.

Varmaan suuren julkisyhteisön tuki myös toisi hänen asialleen julkisuutta, mikä lisäisi hänen mahdollisuuksiaan saada jäädä Suomeen...

Veli-Pekka Järvinen kertoo Irinan tapauksesta rauhallisesti, asian eri puolia tarkastellen. Helppo kuitenkin on havaita, että pienen ihmisen ja hänen lapsensa kohtalo koskettaa:

– Isoin ongelma on se, että Suomessa on virallisesti päätetty Venäjän olevan turvallinen ja lakejaan kunnioittava maa. Neuvo Irinalle on, että mene kotiin ja jätä asiasi viranomaisten huostaan. Mutta kun se merkitsisi, että Venäjän puolella Irinan pitäisi kolmen päivän sisään ilmoittautua miliisille. Ehkä juuri sille, jonka nimi on hänen isänsä listalla, tai tämän virkatoverille, tai alaiselle.

Kirkkoherraa huolettaa, miten helposti asioista päättävät pelastautuvat arkitoimellisuuden yläpuolelle maailmaan, jossa piirrellään suuria linjoja ja hahmotellaan kokonaisuuksia muistamatta, että nurin käännettyä pyramidia kannattaa yhden pisteen kokoinen kärki: yksittäinen ihminen, hänen toivensa ja tulevaisuutensa, koko elämänsä.

Kirkkoherra Veli-Pekka Järvinen

Kirkkoherra Järvinen korostaa, että toistaiseksi Irina on Suomessa täysin laillisesti odottamassa päätöstä uudistettuun turvapaikkahakemukseensa.

Lain puitteissa

– Tämä ei ole mikään piileskely- eikä piiloteltutapaus. Asiat etenevät laillises-järjestyksessä. Odotamme joka päivä tietoa päätöksen saapumisesta. Se pitää noutaa poliisiasemalta, ja on sovittu, että minä menen Irinan kanssa sitä hakemaan. Toivon sydämestäni myönteistä päätöstä, jonka tekijöiden toivoisin huomioivan täysimääräisesti Markin tulevaisuuden. Poika on täällä eskarissa ja puhuu suomea, kuten Irinakin jo puhuu. Venäjällä Markilla ei ole kotia, isoäitkin on sairas ja jatkuvan hoidon tarpeessa.

Harjun seurakunta antaa Irinalle ja Markille samanlaista diakonia-apua kuin tukalassa asemassa oleville suomalaisillekin. Oleellista on, että itsensä vainoutuksi kokevat tuntevat, että heillä on myönteisiä ihmisiä ympärillään, ja pieni arkiapukin on väliin tarpeen maassa oloa opetteleville muukalaisille. Jos Pispalan rinteillä kasvaa myönteistä Irinan ja Markin asiaa kohtaan, mahdollisista tuen muodoista voi keskustella seurakunnan diakonissan **Mirja Koskelan** kanssa. Yhteystiedot ovat 050-593 6454, mirja.koskela(at)tampere-evlsrk.fi.

Veli-Pekka Järvinen kiittää harjulaisia:

– Irinan ja Markin asia on saanut hyvin tukea seurakuntalaisilta ja muiltakin. Mutta ainahan lisää on avuksi, jos he nyt vielä Pispalalaisen ilmestyttyä ovat maassa...

Niin. Jos he ovat vielä maassa.

Koulu vaihtoi pikkujoululahjat kummilapseen

Pispan koulu on saanut oman kummilapsen avustusjärjestö Planin kautta. Datoma Bassa on kotoisin Togosta, Länsi-Afrikasta. Hän on syntynyt 31.12.1999 eli täyttää tänä vuonna kahdeksan vuotta.

Teksti Peppiina Kaperi ja Jael Assulin, Pispan koulu 6 B

Kysymme rehtorilta: mistä tämä idea tuli?

– Koulumme otti kummilapsen, koska saimme hyvän vinkin erään oppilaan vanhemmalta. Monilla luokilla oli pikkujouluja, johon tuotiin joululahjoja. Niitä tarvitsee paljon enemmän kehityksensä vähävaraisempi lapsi, hän sanoo.

Koulun joulunvietto tulee muuttamaan: pikkujouluja järjestetään vain yhden luokkaa kohden, eikä lahjoja tuoda. Sen sijaan jokainen oppilas lahjoittaa **Datomalle** vähintään euron. Rahat kerätään jokaiselta luokalta eri kuukausina.

Pispan koulun rehtori **Satu Sepänniitty-Valkama** on todella iloinen, että koululamme on kummilapsi ja että kansainvälisyys ja toisen huomioiminen tulevat konkreettisiksi.

Rehtorin mukaan koulu tulee pitämään aktiivisesti yhteyttä ja keräämään varoja Datomalle. Joskus voidaan järjestää suurempien rahamäärien keräyksiä. Hän itse aikoo toimia välittäjänä ja innostajana.

Kummilapsi löytyi vanhempien vinkkien ja sivustojen kautta. Plan tuntui olevan luotettavin. Rehtori soitti Planiin ja sai elokuussa myöntävän vastauksen. Avustusjärjestö valitsi kyseisen lapsen. Lopuksi rehtorimme toivottaa Datomalle oikein mukavaa ja rauhaa joulua.

Mona pitää projektista

Haastattelimme myös koulumme oppilasta **Mona Toikkaa** 6 A-luokalta. Haastattellessamme Monaa, saimme käsitöksen myös siitä, mitä oppilaat tietävät projektista.

Monan mielestä yhteyttä on pidetty lähettelemällä kirjeitä, puhumalla aamunavauksessa ja lähettämällä rahaa. Monan luokka ei ole vielä kirjoittanut kirjettä Datomalle. Koulun joulunvietto muuttuu pikkujoulujen vähentämisellä, ja sillä, että pikkujoululahjojen ostamisen sijaan rahat lahjoitetaankin Datomalle. Mona pitää projektista.

– Se on järkevää. Se ei haittaa, että pikkujouluja on vähemmän. Mielestäni joka koululla voisi olla sama toimintatapa. Toivon että kaikki ihmiset lahjoittaisivat kehitykselle rahaa ja koulut ottaisivat kummilapsen, hän sanoo ja lisää, että aikoo lahjoittaa vähävaraisille enemmän rahaa kun euron.

Mona toivottaa kummilapselle hyvää joulua. Hän toivoo, että rahat menevät hyvään käyttöön ja Datoman elämä paremaksi.

Haastattelujen jälkeen tulimme siihen tulokseen, että kummilapsi on hyvä hankinta.

Nyt ajattelimme itsekkin alkaa kirjoittamaan kirjettä Datomalle. Hyvää talvea kaikille.

Pispan koululle on avattu kummilapsitili, jonka numero on 139535-131508. Tilin nimi on Kummilapsitili, ja viitteeksi voi laittaa oman nimensä. Avustusjärjestö Plan veloittaa 25 euroa kuukaudessa Datoman kylän ja perheen avustamista varten.

"Jos Suomi olisi vaikka joku eläin tai auto tai puu taikka kirja tai jopa talo tai ihminen tai joku planeetta... minusta se on turvallinen maa."

"Jos Suomi olisi ihminen, se olisi rauhan ihminen. Suomi ei sodi niin paljon kuin muut maat."

"Jos Suomi olisi ihminen, se olisi viisas. Minä päättelin näin, koska Suomi muistuttaa viisasta ihmistä. Mikään muu maa ei muistuta viisasta ihmistä. Suomella oli hyviä sotilaita ja Suomi ei joutu sotiin ja saa elää rauhassa."

"Jos Suomi olisi eläin, se olisi kärpänen. Sen nimi olisi Pena. Se olisi banaanikärpänen. Se olisi ihan normaali kärpänen. Kaikki suomalaiset ovat ihan normaaleja ja epähygieenisiksi, siksi Suomi olisi kärpänen."

"Jos Suomi olisi auringonkukka, sen voisi poimia ja viedä maljakoon ja se olisi tosi hieno kukka ja siitä voisi toivoa mitä vaan ja se osaisi puhua ja jutella kaikkea kivaa."

"Jos Suomi olisi vihannes, niin se olisi kurkku, joka olisi päästä vähän mädäntynyt. Suomi on vettä täynnä oleva maa ja mädäntynyt osa on Itämeri."

K MARKET TAHMELA

Puh. 03 223 524

Palvelemme:

ma-pe 8-21, la 8-18

sunnuntaisin klo 12-21

VASTAVIRTA ~KLUBI

Pispalan valtatie 39, 33250 Tampere

Avoimna arkisin

15-02

la-su

12-02

Happy hours joka päivä!

17-19

la-su

12-14

TERVETULOA!

www.vastavirta.net

p. 050-5160644

PISPALAN AMANDA

HYVÄN RUOAN, JUOMAN JA TAITEEN KOHTAUSPAIKKA

*Lounas - päivällinen, monipuolinen
à la carte -lista ja juhlapalvelua.*

*Tuoksuvaa glögiä ja joulupöydän
herkkuja 12.12.-21.12. välisenä aikana.*

Aitoa tunnelmaa ja A-oikeudet

*Ystävälle lahjaksi
jouluateria, kakkukahvit
tai taidetta.*

**Joulujuhla
su 16.12.
klo 14.00**

*Joulupöytä, musiik-
kia ja joulupukki
(Ota pieni paketti
mukaan.)*

Hyvää Joulua!

PISPALAN VALTATIE 61, P. (03) 213 1207

**Arvotaiteen myynti, osto,
vaihto ja ilmainen arviointi**

p. 0400 731 262
www.artpispala.fi

Pispalan valtatie 13 A 1 (Pispalan taidetalo), 33250 Tampere

Yksilöllisen palvelun näköalakahvila

KAHVARI

*Maukasta kotiruokaa ja omakekoisia leivonnaisia.
Tilauksesta voileipäkakut, täytekakut ym.*

Muistathan joululeivonnaiset ja -laatikot!

**Räätälöityä pitopalvelua
TERVETULOA!**

*Pispalan valtatie 2, p. 213 0046
Avoimna ma-pe 6.00-15.00*

Tuoretavarain erikoisliike

PYYNIKINTORIN LIHA

40 vuotta iloista lähipalvelua

Pyynikintori 6, avoinna ma - pe 9 -19, la 9 - 15

Verkostoitumista, rihmastoitumista, juurtumista

Teksti Mikko Lipiäinen, kuvat Tommi Taipale

Lokakuisen illan pimeydessä syttyy pieni pöytälamppu. Ei ihan tavallinen, vaan puun muotoinen. Sen loisteessa ranskalainen nuori nainen on juuri aloittelemassa kertomustaan Alicesta, maahanmuuttajasta, joka rakastuu suomalaiseen ydinreaktoriin.

Hirvitalolla lokakuun 7. päivä järjestetyssä Äänialkemiaa-tapahtumassa teki yllätysvierailun pariisilainen mediataiteilija **Pauline Curnier-Jardin**, joka esitti videotaidetta, leikkiurilla soitettua ranskalaista iskelmää ja nukketatteria yhdistelevän rakkaustarinansa, jonka keskeisenä tapahtumapaikkana oli TVO:n ydinreaktorin lauhdeallas. Tähän epätavalliseen tarinaansa hän oli saanut innoituksensa vieraillessaan Raumalla residenssitaiteilijana keväällä 2007.

Pauline Curnier-Jardin Äänialkemiaa –tapahtumassa

Residenssiaikanaan Pauline käväisi myös Hirvitalolla, ja ihastui välittömästi sen omalaatuisen tunnelmaan. Syksyllä tuli sitten hirvitalolaisille iloinen uutinen: hän tulisi vierailemaan Pispalan nykytaiteen keskuksen järjestämässä kokeellisen musiikin tapahtumassa yhdessä englantilaisen **Miss le Bombin** kanssa.

Rihmastoitumista

Pauline ja Miss le Bomb eivät toki ole olleet ainoita kansainvälisiä taiteilijavieraita Pispalan nykytaiteen keskuksessa tänä vuonna. Elokuussa kuvataiteilija **Hanneriina Moisseisen** tuottamassa Performanssifestassa vieraili belgialais-suomalainen videotaiteilijaduo **Orchid Bite**, joka tykitti videoperformanssissaan fiesta-yleisölle mykistävää visuaalista naisenergiaa ja hypnoottista mediasurrealismia.

Aikaisemmin kesällä Pispalan nykytaiteen keskus järjesti myös kaksiviikkoinen Ratas-työpajan, jonka aikana sekä Hirvitalolla että Tahmelan rannan läheisyydessä sijaitsevassa Taidelehdossa työskenteli liettualainen kuvataiteilijaryhmä. **Andrius Seliutas, Andrius Gailiūnas, Jurgita Balžekaitė, Eglė Nedzinskaitė, Alina Melnikova ja Deivis Kundrotas** käsittelivät suomalaisten ja liettualaisten luontosuhteille yhteisiä piirteitä kuvanveiston, maalauksen ja videotaiteen avulla. Työpajan aikana syntyi muun muassa Deivis Kundrotaksen haapainen

veneveistos, jonka ikaikaisten näköinen muoto lepää nyt talviteloilleen asetettuna Hirvitalon pihamaalla.

Kansainvälisten taiteilijavierailujen myötä on pikkuhiljaa kehittynyt monien Pispalan nykytaiteen keskuksen kaltaisten pienien ja vaihtoehtoisten kulttuurikeskusten verkosto. Yhteistyöllä valtavirran ulkopuolella omaan johtotähteensä luottavat kulttuurikukinnot niin Gentissä ja Vilnassa, kuin Prahassa ja Belgiassakin voivat pitää yllä tuoreiden ja rutiiniksi muuttuneita toimintatapoja haastavien ajatusten ja tekojen virtaa. Hirvitalo yhtenä näistä virtauksia yhdistelevistä pisteistä pitää huolen siitä, että voimme sieltä poistuessamme katsella maailmaa ja Pispalaa virkistyneenä, uusin silmin.

Juurtumista

Ja nyt myös uusin korvin, sillä **Teemu Takatalon** Hirvitalon kellarikerrokseen perustama studio tuottanee jatkossa monia mielenkiintoisia tuotoksia omaan ääneensä luottavilta taiteilijoilta – paikallisilta ja kauempaakin tulevilta. Vielä nimeä vailla olevan maanalaisen musiikkipajan äänitysmahdollisuuksia on ensimmäisten joukossa käynyt testailemassa tamperelainen freejazz-kokoonpano **Black Motor**. Bändin fonistin **Sami Sippolan** mukaan soundi on “älyttömän hyvä, intiimi ja lämmin”. Kehuja sai myöskin talon kotoinen, positiivinen ilmapiiri.

Helsinkiläinen äänitaiteilija Randomfarm virittelemässä vesipisaroilla toimivaa äänikonettaan automatism-esityksessään.

Mitä kuuluu Kurpitsa?

Rannansiivoustalkoot, Juhannusmarkkinat, Folktori, Kirpputori, Sadonkorjuutapahtuma, Kekri... kaikki tämän vuoden tapahtumia Kurpitsatalolla. Suunnitelmissa on ainakin Ratiritirallaa ja Joulumyyjäiset. – Mistä moinen innostus on lähtöisin?

Teksti Jasu Terävä, kuvat Arto Sääntti

Kurpitsatalon Kekritapahtumaa suunnittelevassa palaverissa lokakuun lopulla on paikalla yksitoista aikuista, kolme lasta ja yksi koira. Porukan hyvä yhteishenki on käsin kosketeltavissa. Palaverin päätyttyä **Karoliina Hannula, Leena Harjula, Sonja Lepistö ja Jenni Vikman** jäävät kertomaan Kurpitsan kuulumisia. Talon uudesta toiminnanohjausviisikosta paikalta puuttuu ainoastaan **Suvi Tanhuanpää**.

Karoliina toimii ryhmän johtajana, mutta muuten naiset puhuvat kuin yhdestä suusta: onhan asiakin yhteinen.

– Itse asiassa viime Kekrinä tuli mieleen että tässä olisi hyvä tila toteuttaa kakkonäköisiä lastentapahtumia, varsinkin talvisaikaan kun talo on ollut ihan tyhjiään. Luontokerho Luova on sittemmin kokoontunut viikottain.

Jenni Vikman, Selma & Kurpitsa, Leena Harjula, Sonja Lepistö, Karoliina Hannula

Ala-asteikäisille suunnatussa Luontokerho Luovassa harrastetaan luonnonmukaisista askartelusta: savitöitä, harsoperhosia, piirroksia ja käsinukkeja on tehty, paperimassatöitä, huovutusta, kankaan värjäystä... lisäksi pihan tiipiissä on toiminut amulettipaja.

– Lasten askartelupajat ovat vetäneet väkeä yllättävän hyvin. Aikuisillekin se on ollut hyvä tilaisuus päästä askartelemaan, heitä on ollut tosi innokkaina mukana. Nimenomaan lasten juttuihin on helppo saada ihmisiä mukaan... ehkä aikuisetkin haluavat olla vähän lapsia. Luonnonmateriaaleja on käytetty paljon, työtähän se vaatii enemmän kuin jos menee askartelukauppaan ostamaan, mutta työ on korvautunut hyvän mielen ja onnistuneiden lopputulosten muodossa.

Perhoset valmistumassa

Juhannusmarkkinat 17.6.

Ryhmän ideomat Juhannusmarkkinat osoittautuivat suureksi menestykseksi. Viikkoa ennen juhannusta järjestetyillä markkinoilla arvioidaan käyneen 450 henkeä, vauvasta vaariin. Käsitöiläis- ja kirpputorikojujen lisäksi tarjolla oli mm. buffetti, luomuleipomuksia ja muurin-pohjalettuja. Ohjelmaa järjestettiin kahdeksan tunnin ajan: oli lasten seikkailupolku ja puuhapajaja, arpajaiset, bändejä, kuvataidetta, kiertäviä trubaduureja, tuliesitys, yrttikierros, esitelmää...

– Siellä oli todella hyvä tunnelma ja paljon lapsiperheitä tekemässä askarteluhommia, hyvää musiikkia, ihmisillä oli hyvä fiilis... ja oli hyvä fiilis olla toteuttamassa tapahtumaa. Myyjillä ja käsityö-

läisillä oli basaarikuja. **Mikko Alatalo** esiintyi... kuten myös **Pravda** ja **Suutari Andersson**.

On syytä muistaa Pispalan historia markkinapaikkana jo 1750-luvulta. Juhannusmarkkinat ovat oivaa jatkoa tälle perinteelle.

– Myös Pispala-Folk elokuun alussa on vakiinnuttanut asemansa koko perheen tapahtumana ja tuo monia vierailijoita Kurpitsatalolle.

Sadonkorjuu 22.9.

Sadonkorjuujuhla toi Kurpitsalle myös paljon väkeä. Lasten piirustuskilpailun palkinnot jaettiin, palkintonsa saivat myös kasvimaan vuoden viljelijä ja hengetär. **Joona Ruusuvoori** esiintyi kitaroineen yläkerrassa. Lavalla kuultiin myös **Jysky Ihalaisen** lausumia runoja, mukana ensiesitys. Illan musiikkitarjonasta vastasivat aina innostava **Punch & Pravda** sekä parin vuoden hiljaiselostaan kovalla rytinällä palannut **Valmets**.

– Toimintamme tukirankana ovat olleet talon töissä olevat ihmiset sekä tietenkin eri yhdistykset, ystävät ja tuttavat, aina 20-30 hengen työryhmä.

Toiminnanohjaajat toivovat myös, että Tampereen kaupunki kiirehtisi Kurpitsatalon puutteellisen kunnallistekniikan vaatimia asennuksia.

Mikko Alatalo, Suutari Andersson ja Pravda (alh.)

Kekripukki pelastaa

Kekri 3.11.

Pyhäinmiestenpäivän Kekritapahtumassa Luontokerho Luova esitti muinaiseen suomalaiseen kekrin viettoon perustuvan näytelmän. Lyyrisessä muodossa esitetty näytelmä eteni nukketeatterista kasvimaan, Tahmelan lähteen ja taidelehdon kiertäväksi kulkueeksi jonka varrella tavattiin erilaisia kekriperinnettä esitteleviä hahmoja. Kulkueen kärjessä kulki Kekripukki joka näytelmän onnelliseksi lopuksi pelasti metsään eksyneen tytön takaisin kotiin.

Illan hämärässä Pyhäjärveltä lipui tanssijoiden vene ja perinteinen Kekrikokko syttyi valaisemaan ensilumen verhoamaa Tahmelan rantaa.

Eläköön Pispalan kumppanuus

Teksti Marita Sandt, kuvat Arto Sääntti, Ilpo Mikkonen

Pispalassa kansalaistoiminta on poikkeuksellisen aktiivista. Yhteisöllisyyden merkitys ei ole kadonnut mihinkään vaikka maassa hallitus vaihtui ja edellisen hallituksen asettama kansalaisvaikuttamisen hallitusohjelma kuopattiin. Oman asuinalueen työttömistä välittäminen ja työpaikkojen ja palveluiden kehittäminen kansalaistoimijoiden projektina on aitoa toimintaa ja lisää meidän yhteistä sosiaalista pääomaa. Pispalan kumppanuus on jo käsite.

Pispalan yhdistykset ovat tänä vuonna saaneet päätökseen Pispalan kumppanuus -nimellä kulkeneen Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) ja Pirkanmaan TE -keskuksen rahoittaman projektin. Hankesuunnitelmat projektille tehtiin vuosina 2002 ja 2004, jolloin joukko viisaita ihmisiä osasi katsoa kauas ja haki rahoitukset Pispalan omaehtoiseen kehittämiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn.

Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) rahoituksella on kehitetty Pispalan kirjastotalon toimintoja ja Pirkanmaan TE -keskuksen työvoimapoliittisella projektituella on tuoteistettu työpaikkoja ja työllistetty neljän vuoden aikana yhteensä 102 työntekijää Pispalan kumppanuusyhdistyksiin.

...kirjastotyöntekijä, kiinteistöhoitaja, sovellusneuvoja, remonttimies, digitaalisen median sisällönsuunnittelija, puutarhaneuvoja, luovantoiminnan ohjaaja, galleria-apulainen, mikrotuki- ja kahvialatyöntekijä...

Saatii tietoliikenneyhteydet...

RAY:n tukemana kirjastotalon kehittämisessä valittiin oikea suunta, kun ryhdyttiin panostamaan tietoyhteiskuntataitojen opastamiseen ja resursoimaan kirjastotaloon tarvittavat tietoliikenneyhteydet, laitteet ja ohjelmat. Projektin kehittämis-työ on mm. mahdollistanut asiakkaille ilmaiset nettipisteet tiedonhakuun, opiskeluun ja asiointiin sekä heille ja työllistetyille tilaisuuden oppia atk:n perustaitoja kirjaston tietotuvassa.

...osaaminen...

Vuosien mittaan osaamistaso on kehittynyt, ja tällä hetkellä tietotuvalla valmistuu nettisivuja, käsitellään digitaalisia kuvia, taitetaan lehtiä, kootaan kuva-arkistoja, käsitellään ääntä sekä editoidaan videoita. Esimerkkeinä mainittakoon Pispalan Vilkkarit, Pispala.fi -nettisivut, mäen paikallismuistin digitaalinen arkisto, Pispalainen lehti ja sen nettiversio.

...palvelut...

Työllistettyjen avulla on Pispalassa pystytty pitämään avoinna tärkeitä, kaikille avoimia palveluja kuten Rajaportin saunaa ja kahvilaa, Kurpitsataloa kesäisin viljelijöiden tukikohtana, Hirvitaloa galleriatiloina ja monine taidetapahtumineen ja Kirjastotaloa sekä Tietotupaa kult-

tuuri- ja tietokeskuksena. Kirjastotalon toiminnanjohtaja Asko Parkkosen mukaan talon palveluja käyttää vuosittain reilut 11 000 kävijää. Kaikkiaan Pispalan kumppanuuden palveluiden käyttäjiä on vuositasolla yhteensä noin 30 000 kävijää.

Tuotteistaminen ei olekaan niin kummallista

Pispalan kumppanuudessa palvelujen ja työn tuotteistamisessa keskityttiin siihen, että työtehtävät ovat pitkäkestoisia, motivoivia ja kannustavat työelämästä syrjäytyneitä hakeutumaan työjakson jälkeen avoimille työmarkkinoille tai koulutukseen. Pispalan kumppanuus tarjoaa, työhallinnon termein sanottuna, työllistämispalveluja 'välityömarkkinoilla'.

Mallia mullekin

Työvoimapolitiittisia toimia on usein mediassa moitittu tuloksettomuudesta. Pispalan kumppanuuden malli kelpaa hyvin muihinkin kaupunginosiin ja miksei kautta maan. Alueelliset yhdistysverkot voisivat toimia oman alueensa pitkäaikaistyöttömien työllistäjinä. Pispalassa Kumppanuuteen työllistettyjen työjaksot ovat vaihdelleet muutamasta kuukaudesta 2-3 vuoteen. Työjaksoista kolmasosa on kestänyt yli vuoden, mikä on nykyisillä pätkätyömarkkinoilla jo saavutus. Uusien asioiden opiskelumahdollisuus työnteon ohessa on ollut Pispalan mallin yksi vetonaula.

Yhdistysten koordinaattorina on toiminut Pispalan kirjastoyhdistys, joka on projektin ajaksi ottanut koko verkoston puolesta hoitaakseen työntekijöiden kanssa tehtävät sopimukset ja palkanmaksun sekä yhteydenpidon eri virastoihin. – Projektin päättyessä nähtiin työllistämistoiminnan jatkuminen Pispalan yhdistyksissä tärkeäksi, ja kirjastoyhdistys antaa veto vastuun eteenpäin uudelle suunnitteilla olevalle organisaatiolle. Se on syntynyt projektin tuloksena ja sen sääntöjä viilataan parhaillaan, kertoo Pispalan kirjastoyhdistyksen puheenjohtaja **Helena Ritola**. – Uusi organisaatio perustetaan ensi vuoden alussa.

Pispalan kumppanuuden kolmen vuoden saldo:

- Kaikkiaan on työllistetty 102 työntekijää, joista miehiä 64 ja naisia 38.
- Alle 25-vuotiaita oli 14 henkilöä
- 25-45-vuotiaita 56 henkilöä sekä 46-65 -vuotiaita 32 henkilöä.
- Yhteensä saatu työpanos 56 henkilötyövuotta
- Palkkasumma kaikkiaan 1,0 miljoonaa euroa.
- Työjaksoista alle 6 kuukauden kesto oli 35 henkilöllä, puolesta vuodesta vuoteen 35 henkilöllä, yli vuoden 32 henkilöllä.

"Suomi voisi olla talo, jossa tehdään yhteistyötä. Suomessa löytyy kaikille tilaa."

"Suomi on rauhan maa, jossa kehitys pelaa. Suomen metsät ja järvet ovat Suomelle tärkeitä."

Jos Suomi olisi...

...eläin, se olisi hevonen. Hevosilla on raskaita taakkoja, mutta ne vain yrittävät jaksaa.

...ruoka, se olisi peruna. Koska Suomi on omituisen muotoinen ja perunoita on monta eri muotoista.

...joku lettu, se olisi se, koska Ahvenanmaa kuuluu Suomeen ja Ahvenanmaa muistuttaa epäonnistunutta lettua, joka on mennyt palasiksi.

...kasvi, ajattelisin sitä somaksi auringonkukaksi, koska Suomi on niin kaunis. Jos Suomi taas olisi eläin, se olisi karhu, koska karhu on voimakas.

...joku talo, se olisi kirkko, koska Suomessa on suurin osa uskovaisia.

...rakennus, se olisi joku kauppa, koska Suomessa on tosi paljon kauppia. Ja kaupasta saa elintarvikkeita, joilla melkein kaikki elää.

...järvi, se olisi Pyhäjärvi, koska Suomessa on paljon järviä ja siellä uiskentelee valaani Elmeri.

Huomioita ja tuomioita

Teksti Hannu T. Sepponen, kuva Arto Sääntti

Asko Vilen sai viime keväänä hepulin. Niinhän sitä sanotaan, kun ihminen alkaa tehdä hallitsemattomasti aivan jotakin muuta kuin tavallisesti. Neljäkymmentä vuotta musiikkityötä tehneellä miehellä aukesi runosuoni, tuli sanomisen pakko. Siitä tuli Huomioita, tuomioita -runokirja. Osa teksteistä on aforismin kaltaisia, osa varsin pitkiäkin kehitelmiä.

Asko Vilen ei ollut lainkaan ajatellut tekevänsä koskaan runokirjaa. Viime keväänä kävi kuitenkin niin, että tekstejä tuli sisäisestä pakosta, niin että jotakin piti tehdä. Yhdeksän kymmenesosaa runokirjan teksteistä on lyhyeltä, kolmen kuukauden jaksolta. Asko tuumaa, että jokin tulppa taisi aueta.

Runojen tekeminen oli jonkinlaista teatteria, runojen muoto saattoi olla sanaleikin kaltainen, mutta sisällä kuitenkin ajatus. 'Minusta ei tullut näyttelijää, koska minulla ei ollut mitä näyttää'.

Taisipa runoissa tulla esille myös paljon sellaista asiaa, joka oli odottanut kaksikymmentä vuotta tulemistaan. 'Nainen ei vie, jos mies vikisee, mutta vikisee jos mies ei vie! – Sitten viekin lakimies, eikä raha vikise!' Kaksikymmentä vuotta sitten Askolla oli avioeron ja perheen hajoamisen paikka. Ja oma poika otti etäisyyttä isäänsä vuosikausiksi. Kai se oli hintaa siitä, kun iskä ei koskaan ollut varsinainen perhemies.

Kohtuus kaikessa

Vilenin teksteissä mietitään monenlaisia tulkittomuutta ja kohtuuttomuutta. Tyhjänpäiväinen laulu menestyy, kun se esitetään englanniksi. Rock-konsertissa päällimmäiseksi jää muisto särähtävästä äänestä, volyymit ovat liikaa. Pakko käyttää korvatulppia. Miksi näin, emme-hän halua viiniäkään juoda pyykkipoika nenässä.

Asko muistaa myös aiempaa työpaikkaansa, jossa käynnistyneet ristiriidat johtivat työpaikan vaihtoon. Runossa syödään hyväuskoinen sirkka, mutta kusiäisetkaan eivät ole tyytyväisiä, koska 'riita ja tora keskinäinen, on moukilla jälleen yhtäläinen ja kieroilu, jälkiviisuus. Oli tehtykin emämunaus, jota kukaan ei tunnusta'.

Nykyajan kotkotukset, kuten digiaika saa ansaitsemaansa kyytiä Vileniltä. 'Tanaan hameen saa' on sitä ihtiään nettisuomea, jonka syvempää merkitystä täytyy ääkkösten ävyllä ärvöstellä.

Motkottamista on myös muussa sopuloinnissa, jota edustaa terveysvimma ja laihdutuksen pakkoneuroosi. 'Hannes kuihtui, kunnes haihtui' on mainio kirjaus siitä mitä alkaa tapahtua, kun pakko vaan on tehdä niin ja näin, ainakin muitten mielestä.

Vilenin Askon ovat monet pispalalaiset tunnistanee raitilta, Pispalan Pulterista tai kahvilta baarista. Pulterikin on luette-

lossa ruoan vuoksi. Asko lopetti takavuotena kupin ottamisen top-tykkäänään, terveyssyistä. Samasta syystä Väinämöisen näköistä miestä nähdään erilaisten maraton-tempausten rivistöissä. Mutta kaikkea tätä ennen Asko oli vuosikymmeniä monialainen musiikkimies.

Satoja sävellyksiä

Asko johti kotipuolessa Vammalassa työväenyhdistyksen soittokuntaa jo 1960-luvun puolivälissä. Tampereen konservatoriossa hän aloitti 1966. Sitten hän opiskeli Sibelius-Akatemiassa vuodesta 1970. Alkuaan hän oli Akatemiassa solistisella osastolla, trumpetti soittimenaan, sitten sävellyksen ja musiikin teorian opinnoissa. Kun Askolle on kertynyt vuosikymmenien mittaan kolmisensataa sävellystä, ovat suuritöisimmät, jopa sataisivuiset partituurit peruja ennen kaikkea klassisen säveltämisen vaiheesta. Samoin monet kamarimusiikkiteokset sisälsivät kymmeniä nuottisivuja kukin.

Myöhemmin Vilenin sävellystyössä eteen tuli toisenlaisia töitä, kuten **Federico Garcia Lorcan**, **Arvo Turtiaisen**, **Larin-Kyöstin**, **Eino Leinon** ja **Tommy Tabermanin** runoihin tehtyjä sävellyksiä. Esimerkiksi Lorca-tilaukset tehtiin Turun kaupunginteatterin näytelmään.

Vilen tuli Suomen Työväen Musiikkiliiton palvelukseen siirtyen Tampereelle vuonna 1980. Siinä vaiheessa klassiset sävellykset saivat jäädä ja huomio kiintyi puhallinteoksiin sekä kuorokappaleisiin. Nekin olivat suuritöisiä sävellyksiä, kuten bigband-teokset, joissa saattoi olla sata sivua nuotteja per kappale.

Kuoroaattetta

Kuoromiehenä Vilen onkin hyvin tunnettu etenkin Hämeessä. Hän johti Hyvinkäällä ensi kertaa kuoroa, Hyvinkään työväen sekakuoroa ennen siirtymistä Tampereelle 80-luvun alussa. Tuolloin eteen tuli aluk-

si eräänlainen assistentin homma kuuluisan kuoromiehen **Mauno Saksasen** johtaman Kanerva-kuoron keulilla, sittemmin johtajana. Kymmenkunta vuotta kului STM:n palveluksessa Tampereella, kunnes Asko siirtyi Hämeenlinnan musiikkiopistoon. Siellä hän muun työn lisäksi johti Ratamo-kuoroa, kansalaisopiston eläkekuoroa, naisten lauluryhmää sekä Riihimäen työväen mieskuoroa. Tampereella Vilen on johtanut Kimara-kuoroa viimeiset seitsemäntoista vuotta.

Asko viihtyi Hämeenlinnassa neljätoista vuotta, ennenkuin jäi pois työelämästä kolmisen vuotta sitten.

Musiikin merkityksistä

Vilenille musiikin maailman valtava muutos, musiikillisen siirtymän näkyvin piirre lienee se, että jos rock-musiikki ennen oli eräs musiikin laji, on se nykyään yläkäsité lähes kaikelle tehtävälle mu-

"Jos Suomi olisi urheilulaji, Suomi olisi jääkiekko, koska jääkiekkoa voi pelata vain kylmällä säällä ulkona ja Suomessa on kylmät talvet."

"Suomi on avaruusraketti, sillä Suomi näyttää vähän avaruusraketilta."

Tekijänoikeudet tapetilla

Teksti toimitus

Luovan työn tekijänoikeusasiat kuuluvat jatkossakin opetusministeriön toimialaan. Teknologia- ja mediayhtykset ovat tavoitelleet yleisemminkin tekijänoikeuksien siirtoa uuden superministeriön alaisuuteen. Luovan työn tekijöiden taholla ounastellaan, että suurfirmojen tavoitteena on ns. työsuhdetekijänoikeus. Työsopimusta tehdessään taiteilija joutuisi luovuttamaan kaikki hengen- tuotteensa työnantajalle.

Niin taiteilijoiden kuin eduskunnan kulttuuriväen parissa pelätään, että superministeriön suhteen firmoilla olisi huomattavasti vahvemmat lobbausasemat.

Eduskunnasta kerrotaan, että oppositio vastusti tekijänoikeuksien siirtoon uuteen ministeriöön. Koska asia oli hallituksen päätösvallassa, käytiin ratkaiseva kädenväöntö keskustassa.

Kuulemma **Mikko Alatalo** vetosi 25.10. eduskuntaryhmän kokouksessa ryhmätovereihinsa alkiolaisin sanakääntein. Alatalo kyseli, olisiko **Santeri Alkio** suvainnut taiteilijoiden oikeuksien ulosmittausta ulkomaisten suuryritysten haltuun. Maanviljelystäkin kohta ollaan luopumassa, pitääkö sama suvaita hengenviljelyssä, kysyi Alatalo. Samoilla linjoilla olivat mm. **Tanja Saarela** sekä **Risto Autio**.

Alatalo keräsi eduskunnassa nimiä tekijänoikeuksien siirtoa vastaan. Allekirjoittajiksi tulivat, mm. **Tommy Tabermann**, **Anni Sinnemäki**, **Claes Andersson** sekä keskustasta viisi kansanedustajaa

Superministeri **Mauri Pekkarinen** esitti myöhemmin kompromissin. Teolliset tekijänoikeudet ja patentit siirtyisivät uuteen ministeriöön, mutta taiteelliset oikeudet jäisivät opetusministeriöön.

siikille. Sinänsä tilanne rockin kohdalla alkaa olla sama kuin aiemmin klassisen tai taidemusiikin käsitteiden kohdalla, ne olivat jo aikanaan liian laajoja kuvaamaan musiikin luonnetta ja koko kenttää.

Itse Asko kuuntelee mielellään 1900-luvun alkupuolen taidemusiikkia, barokkia 1700-luvun alusta sekä vanhaa amerikkalaista jazzia. Viime mainittu kuulostaa Askon mielestä lähinnä improvisoidulta barokkimusiikilta. Bachia puolestaan tulisi pitää ensimmäisenä jazz-muusikkona. Häntäkin moitittiin aikanaan liiasta monimutkaisuudesta.

Askon kirjassa on runsaasti ajattelemisen aiheita, joita musiikkimies sävyttää sarkastisin ja satiirisin äänenpainoin. On siellä seuraavatkin rivit: 'Vaikka Pispala täynnä on taiteilijoita, niin huonohan ei ole kukaan. Mutta uittotunnelin väärrältä puolelta, turha on pyrkiä mukaan!'

Näin sanoo lempeä mies Hyhkystä.

P.S. Asko Vilenin kirjaa *Huomioita ja tuomioita* (Pilot-kustannus 2007) voi ostaa Pispalan kirjastotalolta.

Hallitus päätti hyväksyä Pekkarisen kompromissin. Tämä antaa säveltäjille, soittajille, kirjailijoille, näyttelijöille ja muille luovan alan yrittäjille tietyn työrauhan, ainakin toistaiseksi. Päätöksessä sanotaan, että tarvittaessa joitakin tekijänoikeusasioita voidaankin käsitellä valtioneuvostossa. Tekijänoikeusjärjestöillä riittää siis töitä oikeuksien valvomisessa. Jatkossa esille nousevat taiteilijoiden uusintakorvaukset myös kaapeli- ja laajakaistaverkoissa.

Jo aiemmin liikenne- ja viestintävaliokunta vaati lakiin takuut, joiden pohjalta tv-yhtiöt ovat nyt sopineet lisäkorvauksista Gramexille ja Teostolle, mikäli mobiilitelevisiosta alkaa syntyä tuottoa myös Suomessa.

Aika nyreetä!

Teksti Hannu T. Sepponen, kuva Arto Sääntti

Herra Heinämäen Lato-orkesteri on pullauttanut ulos uuden lastenlevyn. Kyseessä on kokoonpanon kolmas cd-levy. Nyree Näkkäri sisältää parikymmentä kappaletta. Kokoonpanossa ovat mukana laulupuolta hoiteleva Heikki Salo, kielisoitinten ekspertti Janne Louhivuori, rytmisiä vehkeitä kolisteleva Jouko Mäki-Lohiluoma, bassossa Mikko Löytty sekä varamiehenä Juuso Nordlund, joka tuuraa Mikkoo keikoilla.

Levyllä on nimikappaleen lisäksi sellaisia lauluja kuin *Isä, Voi hyvä tavaton, Mumman kropsu, Miss Kummitus, Matojen Elvis, Reinoilla Ranskaan ja Osta haukotus*. Sitten on kappale *Itse Se*, josta heti tulee mieleen kaikenlaista ikuista, ylisukupolvista lasten maailman asiaa.

Nyree Näkkäri on Salon omia keksintöjä, ei siis koululaismaailmasta napattu iskusana. Nimikappaleen lisäksi Salo on tehnyt tekstit muihinkin lauluihin. Sävellyksistä vastaa useimmiten **Janne Louhivuori**.

Heikki Salo kertoo, että lokakuun lopussa ilmestyneen *Nyreen Näkkäri*n kappaleita on esitetty jo Tampere-talossa Filharmonian säestämänä (kun Salolle tuli viisikymppiä täyteen), Paimiossa, Orivedellä ja Ideaparkissa.

Lato-orkesteri on ollut koossa viitisen vuotta, eka keikka lienee ollut Pispalan karnevaaleilla. Heikki Salo kertoo, että lapsille tehtävä musiikki lähti liikkeelle jonkinlaisena sivuprojektina, jonka tulevaa mittakaavaa ei osattu arvata. Kuluneena vuonna orkesterille tuli 80 keikkaa. Tosin lastenmusiikin kyseessä ollen koulukeikkoja on usein kolmekin päivässä.

Salon kertoman mukaan yhtyeellä on ollut hyvä säkä päästä mukaan erilaisille kesäfestivaaleille. On esiinnytty esimerkiksi Etnofaces-festarilla Pohjan Billnäsissä, Kihauksessa Rääkkylässä ja Helsingin Juhlaviikoilla.

Vuosien keikoilla käynti vasta hioo myös lastenmusiikin oikeaan asentoon. Pitkän kaavan mukaan edetessä alkavat löytyä esiintymisroolit niin, että homma toimii luontevasti. Se tarkoittaa esimerkiksi, että yhtyeeseen riittää yksi anarkistinen voimamiespelle, muut voivat esiintyä omana itsenään.

Salon mielestä lastenkulttuurin tekemisessä helmasyntinä tahtoo olla, että aikuiset koettavat esiintyä lapsina. Jos tehdään huumoria, riittää kun ollaan vain reilusti aikuishölmöjä, vaikka koetetaan pitää niin lasten kuin aikuistenkin maailman tasot mukana. Kyllä sen huomaa, jos homma alkaa ällöttää itseäkin.

Tarkkaa ja yleispätevää reseptiä ei ole olemassakaan. Lato-orkesterin kohdalla vasta parin vuoden esiintymisten jälkeen alkoi konsepti löytyä. Esityksen lähtökohta saa olla tosi hoopo, mutta asiaa vatvotaan sitten selväjärkisesti. Onhan Näkkärinkin tarina aika kreisi juttu. Näkkileipä lähtee maailmalle hyvin puettuna, nippu karttoja mukana. Kaukana maailman toisella laidalla löytyy myös työura 'leipäkampatieteen ylläpidosenttina'. Niin että järjellä saa kyllä kornitkin asiat ihan uskottavaan valoon.

Nyreettä Näkkäriä myyvät hyvin varustetut levykaupat sekä mm. Tahmelan K-kauppa.

"Jos Suomi olisi soitin, se olisi kitara, koska kitarassa on kuusi kieltä ja Suomessa on kuusi maisema-aluetta."

"Jos Suomi olisi kappale, niin Sininen ja valkoinen, koska värit ovat vapauden..."

"Jos Suomi olisi kasvi, se sopisi sille hyvin, koska Suomi on nyt aika kasvillinen maa ja koska siinä on aika paljon metsiä, se olisi muuten puu."

Hattarahousu Haperotukka

Teksti ja kuva Katja Wallenius

**"Puhuria huminaa
koleata kuminaa
kaikenlaista tuhinaa
höpsöntöpsön kuhinaa"**

Erityisluokanopettaja **Aija Leinonen** on saattanut vahvan apurijoukkonsa kanssa maailmaan ihastuttavan *Hattarahousu Haperotukka* -nimisen cd-levyn sekä samaa nimeä kantavan kirjan. Elokuussa ilmestyneet teokset ovat jatkoa aiemmin julkaistuille *Kehärlintu Silkkisiipi* (1998), *Saahinkainen Samettiviitta* (2000) ja *Hiljainen Hyönteinen* (2003) -teoksille.

Kirjoja selatessa tahtoisi olla lapsi jälleen ja päästä kokemaan sadun ihmeet vielä kerran. Vaan mikä meitä estää lähtemästä seikkailulle metsään Maahisen ja Keijun kera aikuisenakin?

Aijan työ opettajana kehitysvammaisten parissa on haastavaa, mutta samalla mielenkiintoista ja palkitsevaa. Opetustyön lisäksi Aija pitää koulutustilaisuuksia tunne- ja musiikkikasvatuksesta varhaiskasvattajille ympäri maata. Monet päiväkodit ovat ottaneet toimintasuunnitelmiinsa mukaan mm. *Kehärlinnun* ja *Saahinkaisen* värimaailmat. Kirjojen antia voidaan käyttää hyväksi myös yleisopetuksessa tai vaikkapa vanhustyössä. Työn ohessa Aijalle on jäänyt aikaa säveltää ja toimittaa nämä mainiot opukset.

Aijalle metsä on erittäin tärkeä paikka. Oman luokkansa kanssa, jota hän on kaitsenut jo useamman vuoden, on käyty metsässä ihmettelemässä eri vuodenaikojen vaihtelua. Siellä seurataan ötököiden puuhastelua ja mustikoiden kypsymistä. Satumetsässä seikkaillessa saattaa törmätä peikkoihin ja menninkäisiin, tai sitten voi vain istahtaa kannonnokkaan ihmettelemään keijujen tanssia metsätähtien

seassa. Metsä on ihana paikka, eikä lainkaan pelottava.

Jokaisella lapsella pitäisi olla oikeus hiljaiseen hetkeen, edes kerran päivässä, Aija tuumii. Tässä, jo liian varhain mukaansa tempaavassa, kiireisessä maailmassa, pitää pysähtyä välillä. Lasten tunnekasvatus on erityisen tärkeää. Ilon ja onnellisuuden ohella pelko ja suru ovat tunteita, joita myös lapsi tuntee ja joita lapsen pitääkin antaa tuntea.

Aijan lauluissa loppu ei ole aina iloinen ja ruusunpunainen, vaan saattaa jättää kuulijansa haikeaan olotilaan. On tärkeää, että yksinäinen ja surullinen lapsi huomaa, ettei hän ole yksin, muutkin tuntevat surua. Huoleton lapsi voi oppia haikkeiden laulujen kautta empatiaa, kykyä myötäelämiseen ryhmän hiljaista ja arkaa lasta kohtaan.

Kajaanin tyttö on kulkenut pitkän tien Vaasan ja Kuopion kautta Tampereelle. Vuonna 1985 löytyi Pispalasta ihastuttava vanha talo, joka remontoitiin omin voimin.

Katso www.tuletar.fi

"Jos Suomi olisi puu, se nousisi uljaana korkeuteen ja näkisi kaiken."

"Jos Suomi olisi puu, se olisi koivu, koska talvella Suomi on valkoinen kuin koivu. Koivussa on myös vihreitä lehtiä kuin Suomessa kesällä maa ja puut ja pensaat. Koivussa on myös mustia pilkkuja niin kuin kevyällä kiviä. Koivussa on myös syksyllä ruskeita lehtiä kuin maa syksyllä ja oransseja lehtiä niin kuin taivaanranta illalla."

"Jos Suomi olisi puu, se olisi kuusi, koska Suomesta puolet on havumetsää."

"Jos Suomi olisi eläin, se olisi tuuhea karhu. Se olisi siksi karhu, koska karhu on Suomen kansalliseläin ja se olisi tuuhea siksi, koska Suomi on kylmä. Se karhu murisisi niin kuin laulu, ja tassuttelisi kuin hiiri. Talvet se nukkuisi makeat unet. Se karhu murisisi siksi niin kuin laulu, koska Suomen kansan laulut on kauniita. Karhu tassuttelisi kuin hiiri, koska suomalaiset on rauhallisia. Se nukkuisi siksi makeat unet, koska suomalaiset ovat talvella unisia."

"Minun mielestäni Suomi on kuin pieni puu. Puu, joka kestää talven ja silti kevyällä taas rupeaa kasvaamaan."

Kun jokin pettää

Teksti Hannu T. Sepponen, kuva Arto Sääntti

***Kirjailijoilta usein kysytään, kuinka heidän henkilö-
hahmonsia ovat syntyneet, kuinka paljon näissä on
kirjoittajaa itseään, olivatko teoksen tapaukset oikeasti
sattuneita ja kenties kirjoittajalle itselleen. Repo kertoo
avoimesti tutkivansa elämän totuuksia omakohtaisten ta-
pausten kautta. Kyseessä on tietysti vaativa laji. Kukapa
olisi välttynyt kuulemasta, ettei "tota voi yleistää", "ky-
seessä on yksittäistapaus".***

Onhan se yksittäistapaus, kun oma äiti päättää päivänsä; kun läheinen lyö pul-
lolla päähän; kun yks kaunis päivä tun-
tuu, ettei työmaalle jaksa palata, ei vaikka
mikä olisi. Kaikista näistä **Merja Repo**
(os. Simukka) kertoo sangen koskettavas-
ti kuunnelmissaan, joista on tehty myös
näyttämösovituksia.

Merja kirjoitti Yleisradion Radioateljee-
-sarjaan kuunnelman *Pihakeinu* vuonna
1994. Oli kulunut jo monia vuosia äi-
din poismenosta. Puolisolleen äiti jätti
lähiviikkojen selviytymiseen rasioittain
pakastettuja ruoka-annoksia ja valmis-
tusohjeet. Pihakeinu kesti valittamatta
työläisnaisen raskaan elämän viimeiset
painot.

Särkyneessä maljassa (Radioateljee
2000) Merja Repo käsittelee raskasta,
aikanaan kaiken nielleen ja sitten kaiken
oksentaneen rakkauden tarinaa. Sitä kun
muuta ei haluttukaan kuin olla samaa
plasmaa, olla vain kuulumista ja täyte-
yttä ja sitä mitä kauttamme tuleman piti.
Oltiinkin. Sitten kävi toisin, tulivat mie-
hen poissaolot, kiireet, ja ne toiset. Ja val-
lanhalu, omistamisenhalu, alistaminen ja
lyöminen. Rakkaus on kipeää, vaarallis-
takin. On houkutus luopua itsestä, mutta
siitä voi koitua vakavia seurauksia.

Pihakeinua esitettiin aikanaan myös
Teatteri Vanhassa Jukossa Lahdessa, josta
kirjoittaja on kotoisin. Särkyneitä maljaa
on kuultu lukudraamana viime ja toissa
kesänä Tampereen teatterikesän ohjel-
mistossa. Teos on tulossa näyttämölle
Tampereen työvänteatterissa ensi-iltaan
syksyllä 2008.

Tuorein kuunnelmista Revolla on lop-
puunpalamisesta kertova *Likainen sukka*,
joka valmistui vuonna 2002. Teoksen
pohjalta valmistunut näytelmä sai ensi-
iltansa syksyllä Lahdessa. Monologin
esittää näyttelijä **Ritva Sorvali**, muusik-
kona on **Esa Korja**. Esitys nähdään myös
Tampereella Telakalla 8.5.2008.

Uupumuksen kierre

Likaisen Sukan tilanne on monille tuttu.
Kun jo tiistaina tuntuu, että arkiviikko
saisi olla ohitse. Kun loppuunpalaminen
on käsillä, osaako sen tunnistaa ja tun-
nustaa. Teosta Lahden Jukoon harjoitelta-
essa kävi niin, että suunnitellusta kolmen
näyttelijän kattauksesta oli luovuttava.
Pääosaa näyttelevä henkilö paloi lop-
puun, ihan oikeasti. Se oli kuitenkin sikäli
kirvoittava tapaus, että näytelmän esitys-
tapaa alettiin pohtia uudelleen. Vakavassa
uupumuksessa ihminen pakenee itseensä.
Esitys päätettiin toteuttaa monologi-
na, jossa sivuhenkilöille siunaantui osa
milloin soittimena, milloin taas vaate-
kappaleena tai käsinukkena. Palauteen
perusteella ratkaisu toimi – ja melkein
vahingossa – aivan oikein. Näytelmän
sisältönä ei siis olekaan kertomus, vaan
mielentila.

Likainen sukka pohjautuu kokemuksiin
vuosia jatkuneesta työelämän muutokses-
ta, josta myöskään sosiaalialan ammatti-
korkeakoulun suomenkielen ja draaman
opettaja ei ole voinut välttyä. Eräs muutos
aiempaan suomalaiseen työelämään on
valtavasti lisääntynyt, välillä idioottimai-
nen tietotekniikan käyttö ja riippuvuus.
Ne sitovat ihmisiä jatkuvasti tuntitolkulla
vielä normaalityöajan jälkeenkin.

Merja jäi loppuunpalamislomalle vuon-
na 2001. Se alkoi siitä tiistai-tilanteesta.
Rupesi tulemaan hallitsematonta itkes-
kelyä ja epämääräistä tilityksen tarvetta.
Viikonloppuna ei tuntunut olevan kun-
nolla edes yhtä päivää aikaa elpymiseen.
Mukana kuvassa olivat organisaatiomu-
toksesta johtuneet paineet oppilaitok-
sessa. Organisaatio, byrokratia, oppilas-
huollolliset asiat tuntuivat vaativan yhä
suuremman osan päivittäisestä opettajan
työajasta, jonka olisi pitänyt kulua ope-
tustyön ytimessä. Jonkinlainen heräte
lienee ollut se päivä, kun taloushallinnon
kanssa selviteltiin "mitä nää siimat on",
mitättömiä opetustyön päivittäishankin-
tojen laskuja.

Raamatun naiset

Merja Repo on kuunnelmien lisäksi tullut
tunnetuksi *Miksi Saara nauroi* -teoksesta,
jossa sovelletaan nykyaikaan Raamatun
naisten kertomuksia. Repo kirjoitti ta-
rinoista puolet ja ohjasi esityksen. Teos
sai alkunsa eräänlaisena tuttavapiirin
tilaustyönä pääsiäisenä 2003. Tutun pa-
riskunnan olohuoneessa ensi kerran esi-
tetyt teoksen maine kiiri yksityisseinien
ulkopuolelle. **Minna Hokkasen** ideasta
lähtenyt teosta esitettiin Tampereen
Työväenteatterissa sittemmin kuusi näy-
töntökautta. Esityksiä tuli lähes sata, jois-
ta Espoon kaupunginteatterissa toista-
kymmentä kertaa. Eräs suosion syy lienee
ollut, että kukin esityskerta oli ainutlaa-
tuinen; yleisö sai äänestää kahdestatoista
valittavasta naistarinaa seitsemän ker-
rallaan esitettävää. Yleisön joukossa näh-
tiin huomattavan paljon seurakuntaväkeä
ja naisteologeja.

Hokkasen monologina esittämän Saaran naishahmot olivat tavallisesti puolisoitensa kautta tunnetuksi tulleet Ison Kirjan naisia, joiden tarinaa tuotiin nykyajan verrantoon. Merja muistuttaa esimerkiksi, että Neitsyt Maria oli todennäköisesti 12-13-vuotias synnyttäessään. Entisen maailman kuvat ja sakramentit on joskus hyvä räjäyttää, jotta niiden koko draama tiikka aukeaisi.

Saaran jatkotyönä voidaan pitää Merjan kirjoittamaa, viime vuonna ensi-iltaan tullutta *Ilmattaren tyttäriä*, jota esitettiin kuusi kertaa Konservatorion musiikkiteatterilinjalla. Kokoillan näytelmän hahmot olivat Kalevalan naishahmoja, tietysti Ainosta alkaen ja Louheen päättyen. Klassisia teemoja tuotiin nykypäivään esimerkiksi siten, että Sammon asemassa on Rakkaus. Teoksen valmistumiseen otti osaa Piramkin sävellyslinjan opiskelijoita, kymmenen tanssijaa, kahdeksan näyttelijää ja seitsemän muusikkoa. Merja pitää työtä edelleen isona, hyvin onnistuneena, mutta jotenkin harmillisen vähälle huomiolle jääneenä, jolle sopisi toivoa uusia tulkintoja muilla areenoilla.

Vuoden apuraha

Pispalanharjulla asuva Merja Repo on hiljattain saanut Valtion näyttämötaidoimikunnan 15 000 euron suuruisen apurahan vuoden työskentelyyn. Se tarkoittaa, että tulevan vuoden aikana tulisi valmistua kokoillan näytelmä. Työsuunnitelmassa on niinkään pienempimuotoinen monologiteksti.

Pispalalaisittain erityistä paikallista mielenkiintoa lienee suunnitelmaan kuuluvalla ”saunanäytelmällä” ensi vuoden kesäksi. Se tapahtuu Rajaportin Saunalla. Naisten puolella löylyt heittää Merja, miesten puolella Petri Repo. Kyseessä ovat tarinat, joiden tausta on vuoden 1918 tapahtumissa.

”Suomi on kuin suuri kukka. Se tuoksuisi ihanalle, se kukkisi päivisin, jolloin linnut laulavat. Se menisi nuppuun aina öisin, jolloin pöllöt huhuilevat. Semmoinen se Suomi on minun mielestä.”

”Minun mielestäni Suomi voisi olla kissa. Se on solakka, kaunis ja Suomen asukkaat ovat nokkelia ja pujahtelevat sinne tänne. Voisi se olla kettukin.”

Jos Suomi olisi...

”...eläin, se olisi naaraskarhu, koska se on nopea ja se tulee Suomesta. Ja se kuvaa hyvin Suomea, koska se on niin iso ja pehmeä.”

”...joku jyrsi, niin se olisi metsähiiri. Se asuu pelloilla ja metsissä, ja on sisukas.”

”...eläin, se olisi koira, koska Suomessa on niin paljon koiria. Sillä koiralla olisi valkoinen turkki, koska Suomen lipussa on valkoista. Se koira ei haukkuisi, koska Suomi on rauhallinen maa. Se koira ei sairastuisi, koska Suomessa on niin hyvä terveyden huolto.”

ARVOKALE		
1	13	18
19	25	26

Fysikaalinen hoitolaitos **PIRKKA-HOITO OY**

Pispalan valtatie 45, puh. 212 3002

KAMPAAMO

MATRIX

HÄME

Reija Jantunen

Pyynikintori 8, puh. 222 0140

AVOINNA: ark. 9-17
la 8-13
ke suljettu

HAMMASLABORATORIO

MARKKU JÄRVINEN
erikoishammasteknikko

PYYNIKINTORI 8, 33230 TAMPERE. PUHELIN (03) 213 0329.

PISPALAN

PUTKIPOJAT

Pispalan valtatie 120 B II

Postiosoite:

PL 30 33251 Tampere

Puh. 010 440 6000

Fax 03 3422 154

pispalan@putkipojat.fi

www.putkipojat.fi

20 vuotta Pispalassa

VIINI JA OLUT TARVIKE SHOP

Pispalan valtatie 21

p. 222 9661

Av. 10-17

la 10-14

www.pirkanmaanviinijaolut.com

PUB

PISPALAN PAVILJONKI

Upeat näköalat, biljardi, III-olut

Happy hours 9-10 ja 18-19

Avoinna vuoden jokaisena päivänä
klo 9.00 alkaen

TERVETULOA !

Pispalan valtatie 39 yläkerta

PISPALAN PARTURI

Hiustenleikkauksia naisille ja miehille

Avoinna ma, ti, ke, pe 10-17

torstaisin iltaparturi 14-21

AVATTU!

Pispalan valtatie 21

p. 050 414 3939

Terveisin,

Salon Eira

Hiusmuotoilija

Satu Salmi

222 4737

Tahmelankatu 6

33240 Tampere

Nopeat

KOPIO POJAT

PUH./FAX 212 8326

Pyynikintorin fysioterapia
ja hieronta

Pyynikintori 4
33230 TAMPERE
puh. (03) 222 9295

Fysioterapeutit
TIINA HEMMILÄ
MARJA-LEENA HYVÖNEN

markkinavälineitä

Pispalan valtatie 23 B

33250 Tampere

☎ 212 8508

Patukkaopperasta paukahtaa

Teksti Hannu T. Sepponen, kuva Arto Sääntti

Tampereen Työväenteatterissa on esitetty syyskuun puolesta välistä alkaen Sirkku Peltolan kirjoittamaa ja ohjaamaa Patukkaopperaa. Musiikkinäytelmässä on jälleen puututtu ajankohtaiseen aiheeseen. Asetelmassa on paljon samaa kuin Peltolan kirjoittamassa menestysnäytelmässä Suomen Hevonen. Globalisaatio tarkoittaa paitsi työn ja tuotannon, myös vaikutuksen ja päätösvallan karkaamista ihmisten ulottumattomiin.

Patukkaopperassa aiheena on suomalaisen elintarviketeollisuuden kohtalo 'maapalloistumisen' ja teollisuuden alasajon oloissa. Tapahtumat sijoittuvat makeistehtaalte. Kokijana päähenkilön roolissa on keski-ikäinen yksinäinen nainen, kiltti ja hyvää tarkoittava tehtaantöyläinen Ansa. Hän täyttää elämänsä ja rakkauden tarpeensa hyvillä teoilla. Hän on tilanteensa vuoksi myös altis muutoksille. Eipä siis ihme, jos yritysconsultti Erkki pyörittää häntä matkasaarnaajan taidoillaan. Mutta mitä tapahtuu, kun hyvien tekojen tekemiseltä putoaa pohja pois.

Sirkku Peltola huomauttaa, että kyllä musikaaleissa ja oopperoissa kautta aikojen on käsitelty terävästi yhteiskunnallisia aiheita. Suuret murrokset ovat ennenkin aiheuttaneet hämmennystä, neuvottomuutta ja uuden etsintää. Osalle ihmisistä muutokset ovat liian suuria, ne kääntyvät henkilökohtaiseksi tragediaksi. Ja usein näin käy ihmisille, joilla ei ole ääntä. Ei edes politiikan kautta. Hämmäntävää onkin julkisen päätöksenteon väisä ja väimä äänensävy. Viime viikkojen voimaton puuhailu suomalaisen maatalouden tulevaisuuden asioissa on puhutteleva esimerkki. Jatkuu se tarina, jota *Suomen Hevosessakin* kuvattiin.

Vaikka tietoteknisessä yhteiskunnassa on toistaiseksi löytynyt erilaisia uusia ja innovatiivisia työn ja tuotannon aloja, näkyy perusteellisuutta ja –tuotantoa voi-

ton maksimoinnin laki. Mielessään voi kuvitella, mitä kaikkia tuotannonaloja voidaankaan siirrellä mantereelta toiselle halvimpien tuotantokustannusten mukaisesti. Nythän kiinalaiset jo teettävät töitä Afrikassa.

Noissa laskelmissa on sama vanha pulma kuin muissakin hienoissa keksinnöissä. Ihminen ei olekaan niin siirrettävissä ja muokattavissa kuin oletetaan. Voikkaalta tiedetään, että paperitehtaalte ulostetut työläiset eivät välttämättä mene uudelleen koulutukseen eivätkä halua vaihtaa maisemaa. Ihmiset ovat niin sanotusti paikkakuntasidonnaisia eli kiinni oman elämänsä kaikissa perustuksissa. Ehkä tavallisen ihmisen suojautumisreaktio osoittaa enemmän ihmisyydestä kuin jatkuvan muutoksen liukkaat puheet.

Patukkaoppera on mittava tuotanto, jossa tekijöinä on osajia suomalaiselta huipulta. Teoksen voi nimetä musikaaliksi, vaikka sävyjä löytyy sananmukaisesti oopperasta alkaen. Musiikin sävelistä vastaa **Iiro Rantala** ja sanoista **Heikki Salo**, lavastus on **Hannu Lindholmin** käsialaa. Pianon ääressä nähdään vuorotellen Rantala, **Arto Piispanen** ja **Lenni-Kalle Taipale**. Laulutaidoissa näyttelijöitä opastaa mm. **Irina Milan**. Pääosissa Ansan roolissa vaihtelevat **Tiina Weekström** ja **Ritva Jalonen**, Erkinä esiintyy **Aimo Räsänen**.

Peltolan menestysnäytelmiä on saatu kokea yksi toisensa perään viime vuosina. Patukkaoppera jatkuu ainakin ensi kevään loppuun. *Suruttomat*-musikaali, **Canthin Työmiehen vaimon** pohjalta kirjoitettu musiikkinäytelmä, oli TTT:n menestys kolmisen vuotta sitten. Suomen Hevonen esitettiin aikanaan aluksi KOM-teatterissa, sitten TTT:n suurella näyttämöllä yli 50 000 katsojalle. Teosta esitetään ympäri maata pienemmissä teattereissa.

Nyt Peltola on juuri saanut valmiiksi Suomen Hevosen jatko-osan Työväenteatterille. *Yksiöön en äitteen ota*-näytelmän harjoitukset alkavat heti tammikuussa, ensi-ilta on 12.3.2008 Kellariteatterin puolella.

Jos Suomi olisi

...soitin, se olisi piano, koska soitatan pianoa, niin se olisi kiva.

...jäätelö, niin se olisi mansikkajäätelö. Koska Suomessa löytää mansikkaa kesällä, jonka voi muuntaa maukkaaksi jäätelöksi.

...haju, Suomi tuoksuisi mansikkakermakakulta.

...joku lintu, se olisi varpunen. Perustelu: Varpunen ei ole maailman suurin lintu, mutta se on kaunis ja suloinen, siitä huolimatta.

Lännen Joe jäi Suomeen

Teksti Hannu T. Sepponen, kuva Arto Sääntti

Sattuu niinkin, että Rapakon takaa tulee joku ja haluaa jäädä Suomeen. Näin kävi Joe Vestichille, josta piti tulla diplomaatti ja Itä-Euroopan tuntija. Idän tuntijaksi Lännen Joe kyllä sopii mainiosti, mutta muuten uraputki meni vähän mutkalleen. Suomessa Joe on viihtynyt jo reilut kaksi vuosikymmentä.

Joe tuli Suomeen ensi kertaa jo 1986 vaihto-oppilaana. Oli määrä palata vuoden päästä, mutta kun sydän sanoi toisin. Ensinnäkin tuli lupa toisesta opiskeluvuodesta Suomessa, mutta kolmatta katsottiin jo pitkään. Olisi pitänyt palata diplomaattikoulutukseen. Mutta mieli teki jäädä. Niinpä kaveri jäi Tampereelle normaaliksi opiskelijaksi.

Jotain oli tapahtunut. Joe halusi jäädä Suomeen. Ihmiset ovat rehellisiä ja kovia töiden perään, mutta myös kovia juhlimaan. Suomalaiset ovat suoraluontoisia ja jäljittelemättömästi todellisia, niinkuin on suomalainen luontokin. Amerikkalaisen äänekkään seuranpidon jälkeen kesti aikansa, ennenkuin tällaiseen tarkkailevaan mentaliteettiin saattoi sopeutua.

Suomeen jääntiin oli muutakin syytä. Joe kehuskelee suomalaisia söpöjä tyttöjä, mutta pääsyy lienee kuitenkin ollut musiikissa. Varsin pian tutuksi tuli nimittäin paikallisia suuruuksia, kuten **Dave, Silvennoinen, Grand Slam** ja **Eput**. Bluesmies oli ehtinyt tehdä levyjä kotona jenkkeissä jo 70-luvun lopulla. Vestich Brothers ehti kiertää USA:n koillis-kolkkia vuosikaudet. Tampereella Dave Lindholmiin tutustuminen avasi ripeästi tien keikoille Ylioppilastalosta alkaen. Soittokeikkoja ja -ympyröitä on sittemmin kertynyt runsaasti.

Joe on kiertänyt ympäri Suomea sekä Ruotsissa, Venäjällä ja Baltiassa soittamassa. Hän on myös tehnyt lukuisia tekstejä **Heikki Silvennoiselle**, samoin **Costello Hautamäelle**, opettanut englan-

nintaitoa **Negativen** kavereille, ollut mukana Daven levyillä sekä mm. Eppujen *Screaming Thunders* -projektissa. Välillä oli kokoonpano yhdessä Grand Slamin **Yliahon** ja **Louerannan** kanssa.

Mieltymys suomalaisiin ja Tampereeseen ei ehkä ole aivan sattumaa. Joen kotiseudulla pohjoisen Michiganin Ironwoodissa oli paljon rautakaivoksia ja metsiä, kuten nimikin sanoo. Pohjoinen Michigan on myös luonnoltaan samankaltainen kuin pohjoinen Eurooppa. On metsiä, jokia ja järviä.

Kaivosten ja metsien työt vetivät paikalle myös paljon suomalaisia siirtolaisia ja heidän jälkeläisiään. Ja ruotsalaisia, norjalaisia, puolalaisia, kroaatteja. Pienessä kaupungissa, 30 000 asukkaan

Ironwoodissa katolisessa kirkossakin valtava enemmistö oli suomalaisia. Joen äiti kuului samaan seurakuntaan. Kun luterilaista kirkkoa ei ollut, menivät kaikki katoliseen.

Epäilyttävää pötkelöä

Ja onhan siinäkin jotakin taikaa, että ensimmäistä kertaa Joe on nähnyt mustamakaraa jo aivan kakarana. Kotikaupungissa piti lihakauppaa suomalainen **Peterssonin** perhe. Joe itse ei koskenut epäilyttävän näköiseen pötkelöön, mutta isä piti siitä kovasti. Ensimmäistä kertaa Tampereen herkkua tuli maistettua vasta Yliopiston kuppilassa! Se oli eka ateria, kun näytti niin tutultakin.

Joen isä kertoi, että suomalaiskaupasta oli saatu 1930-luvun suuren laman aikana myös eräänlaista perunamakkaraa. Se oli suurta herkkua pula-aikana. Tarina kertoo, että suomalaisten joukossa pidettiin myös 'tiskinalaista' toimintaa yllä. Viinankeitto oli kunniansaan etenkin kieltolain aikana.

Joen isoisän naapurina, maanviljelijänä oli ollut suomalainen siirtolainen. Naapuri, **Orvo Mustapää** oli isoisän lähin ystävä, mutta kumpikaan ei osannut toisen kieltä. Kumpikin oli töissä kaivoksilla, mutta auttoi myös toistaan maatoisissa. Yhdessä sitten opiskelivat englantia ja saivat myös yhdessä USA:n kansalaisuuden. Tavallisesti naapurukset istuivat yhdessä päivän töiden jälkeen kuistilla, puhumatta mitään mutta toisiaan ilmeisen täydellisesti ymmärtäen.

Suvun juurilla

Lukija lienee jo arvannut, ettei Michiganin pohjoisnurkka ihan juuriseutua ole Vestichin suvulle. Monen muun tavoin myös Joen esi-isät ja -äidit saapuivat pyöreästi sata vuotta sitten kultamaahan Euroopasta. He olivat lähtöisin Kroatiasta, pienestä Ruzičin kylästä. Siellä Joe kävi ensi kertaa vuonna 1987. Lähes kaikki olivat sukua ja lähes kaikkien sukunimi oli Vestič. Tarjoilu oli ylenpalttista joka torpassa, tietysti parasta paikallista. Viinin lisäksi lammasta ja vuohta, kuin tuhlaajajopojalle konsanaan.

Joe on ehtinyt nähdä Eurooppaa jo kauan ennen Suomea. Hän soitti teini-ikäisenä kansanmusiikkiyhtyeessä, joka vierai-

Kujakollin seinämaalaus syntyy

li useassa maassa vanhalla mantereella. Yhtye soitti tyypillistä balkanilaista musiikkia, jossa vaikutteita on myös laajemmasta slaavilaisesta ja italialaisesta perinteestä. Ensimmäinen kiertue tapahtui vuonna 1968, kun Joe oli vasta kolmentoista.

Joe huomaa suomalaistuneensa aika tavalla. Amerikassa hän kävi viimeksi pari vuotta sitten, sitä ennen oli kymmenen vuoden tauko. Kotipuolessa käydessä alkaakin ikävä tulla Tampereelle. Suku ihmettelee, kun poika vaan sitkeästi pysyy Suomessa.

Joe on tuttu naama myös Pispalassa. Hän on se kaveri, joka pikkutarkasti piirtää seinämaalauksen pohjia Kujakollissa. Alkujaan harrastus maalauksiin ja piirustuksiin syntyi ystävien pyynnöistä. Nyt töitä on ympäri kaupunkia ja juuri meneillään kohteet Kangasalla ja Lentolassa. Kujakollin seinätyön on

määrä olla kunnianosoitus paitsi kulmakunnalle, myös aiempien polvien työlle. Maalauksen mieshahmo on pispalalaisen **Juha Hildenin** isoisä, valokuvasta vuodelta 1921. Naishahmolle on haettu innoitusta Pispalan rantojen pesijättäristä.

Joe kokee saaneensa Suomessa 99-prosenttisesti hyvän kohtelun. Joskus takavuosina tuli moitteita, jotka oikeastaan oli tarkoitettu **Reaganille**. Pahoja tyyppejä ei vastaan ole tullut ja jutut takapajuisista suomalaisista ovatkin Joen mielestä tosi outoja. Hän pitää suomalaisia hyvin sivistyneenä kansakuntana. Pikkukylissäkin ihmiset lukevat kirjoja ja lehtiä, sen huomaa pubissakin poiketessa. Suomalaiset osaavat kieliä, ovat hyvin informoituja ja koulutus on korkeatasoista.

Joe puolestaan on vastavuoroisesti oppinut suomea, "vaikka se on vaikeaa". Ja haluaisi muuttaa Pispalaan pysyvästi, kun vain sopiva asunto löytyy. Tänne Lännen Joe sopii mainiosti.

Jos Suomi olisi ...

...ihminen, se olisi suomineito. Kartassa Suomi näyttää ihan neidolta.

...ruoka, niin se olisi mustamakkara, koska se suomalaista ja se on hyvää.

...joku meri, se olisi Jäämeri, koska Suomessa on aika kylmä ja Jäämerellä on myös kylmä.

...eläin, se olisi karhu, koska karhut asuu Suomessa ja Tampereella ne ovat villipetoja. Se on iso ja tykkää marjoista.

...kasvi, se olisi auringonkukka. Suomi olisi auringonkukka siksi, että auringonkukka on kaunis ja suuri! Niin kuin Suomikin!

Pispalan kirjastotalon galleria loppuvuosi ja kevät 2008

16.12 asti Kirsi Lampinen
Valokuvia

17.12-22.12 Joulumyyjäiset

31.12.-20.1. Ilona Raipala ja
Laura Mäkelä, installaatio

21.1.-10.2. Jenni Partanen ja
Kaisu Närhi

11.2.-2.3. Heli Schultz, taide-
tekstiilejä

3.3 – 16.3 Pispalan kirjastoyh-
distys, Pispalan Vilkkarit Off

17.3.-4.4. PIRAMK / monikult-
tuurinen taide, valokuvia

7.4.-27.4. Paula Huhtanen,
maalauksia, Pirkanmaan taide-
suunnistus

28.4.-18.5. Merja Asonen ja
Leila Puolakka, valokuvia,
installaatio

19.5.-25.5. Pispalan kirjastoyh-
distys, Pispalan karnevaalit

26.5.-16.6. Tatu Hyvärinen
(7 v.), maalauksia ja piirroksia

Tahmelankatu 14

Aktivisti Teatteri Telakka

Teatteri Telakalla syksyn mit-
taan esitetyn *Aktivisti* -näytel-
män kaksi viimeistä esitystä
ovat sunnuntaina 9.12. klo
17 ja keskiviikkona 12.12.
klo 19. Tapahtumat sijoittuvat
Suomen itsenäistymisen alku-
metreille. **Ere Kolun** omaelä-
mänkerralliseen alkuperäis-
tekstiin perustuvan näytelmän
on kirjoittanut **Ilpo Salonen**,
dramatisoinut **Juha Hurme**
ja ohjannut **Markku Peltola**.
Rooleissa **Jari Hietanen, Antti**
Mankonen ja **Esko Varonen**.

Tullikamarinaukio 2

Tietokone ja internet tutuksi ti, ke ja to klo 10.00–15.00

Pispalan kumppanuus -hank-
keen maksutonta atk-opetusta.
Peruskursseilla perehdytään
Windows- käyttöliittymään ja
tekstinkäsittelyyn sekä tiedonha-
kuun ja verkkopalveluihin rau-
halliseen tahtiin, viiden hengen
ryhmissä. Kursseihin sisältyy
myös kertaava ja syventävä osio.

Kurssit sopii sekä aloitteleville
että jo hieman perusteita hal-
litseville. Kysy lisää tietotuvan
kurssineuvonnasta tiistaisin klo.
14-16, puhelimitse tai paikan
päällä.

Ilmoittautumiset kirjastotalon
tietopalvelupisteeseen p. 223
9654 arkisin klo 14-20.

Kirjastotalon tietotupa
Tahmelankatu 14

Pispalan Vilkkarit

Maaliskuun ensimmäisenä
viikonloppuna.

Rati-Riti 16.2.2008

Lisätietoja vuoden alusta
www.pispala.fi

Kujakollin sunnuntai-illat

9.12. klo 18 Jari Sirniö ja Alma
Sipilä: Irkkua ja brittiä!

16.12. klo 18 Rumba Tre:
”Pilasit joulun 2007” Tour
– Rytmi-musiikkia hämäläisit-
tään

Tahmelan viertotie 2

Mies vailla tasa-arvoa

Mika Manninen

Sain luettavakseni **Arno Kotron** ja
Hannu T. Sepposen kokoaman kirjan
Mies vailla tasa-arvoa. Kirja on vastaisku
eri naisasialiikkeiden ja terävien nais-
kirjoittajien luomaan yksisilmäiseen
mielikuvaan miehistä ja miehenä
olemisesta. Kirjan 27 mieskirjoittajaa
ovat kukin aihepiirinsä asiantuntijoita,
joukossa on useita dosentteja ja profes-
soreita.

Kirja tuo varsin selkeästi esille, että
nykymiehellä menee huonosti ja naisten
sata vuotta kestänyt tasa-arvoistuminen
ajaa väistämättä miehistä ohitse. Kirjasta
selviää esimerkiksi, että miesten elinikä
on noin kahdeksan vuotta lyhyempi
kuin naisten. Miehet rahoittavat tervey-
denhuollon ja vanhustenhuollon kuluja
enemmän kuin naiset, mutta näitä
vastaavia palveluja miehet käyttävät
vähemmän kuin naiset. Jotakin kertoo,
että itsemurhan tehneistä neljä viidesosaa

on miehiä, samoin että väkivaltaan ja
onnettomuuksiin kuolleista valtaosa on
miehiä. Juopoista suurin osa on miehiä.

Toimeentulotuen saajista suurin ryhmä,
yli 40 prosenttia on yksinäisiä miehiä.

Eri kirjoituksissa tuodaan esiin närkästys
siitä, miten pehmeät ominaisuudet kuten
sopuisuus, tunneäly, väkivallattomuus ja
yhteisöllisyys, on nostettu naiselliseksi
hyveiksi.

Miesten ajatella olevan karsinassa,
jossa vallitsevaa on tunneälyttömyys,
väkivalta, eristyneisyys, kilpailullisuus ja
vastuuttomuus. Näin siis aito ihmisyyden
ydin olisi naisten ominta aluetta, jonne
miehillä ei ole asiaa.

Samat teot nähdään eri tavoin sukupuolen
mukaan. Taputus pyllylle – raastuvassa
nähdään (mies), harmitonta flirttiä
(nainen). Autourheilun harrastus – juntti
(mies), rohkea (nainen)

Aviopuolison jättäminen – sikamainen
(mies), itsenäinen valinta (nainen)

Terveydenhuollossa miehen epätasa-arvo on
melkein totuttu olotila. Jo vuosikymmenien
ajan naiset on kutsuttu maksuttomiin
seulontatutkimuksiin rintasyövän toteami-
seksi varhaisessa, oireettomassa vaiheessa,
mikä mahdollistaa tuloksellisen hoidon.
Entä miehet? Vaikka eturauhasen syöpä on
miesten yleisin syöpä, miehille ei järjestetä
vastaavia seulontatutkimuksia kuin naisille.

Kirja maalaa miehen muutosten keskellä
yhteiskunnassa, jossa naiset ovat nyt
ottamassa miehiltä sen, mitä itselleen
sinänsä oikein haluavat, tasa-arvon.
Joidenkin mielestä naiset ovat jo kineet
rinnanmitalla ohitse...

Suosittelen kirjaa kaikille, joiden koto-na
tasa-arvo asiat koetaan tärkeiksi ja yh-
teisiksi asioiksi. Kirja antaa pääsääntöi-
sesti kiihottoman ja tasapuolisen kuvan
oikeastaan jo hyvinkin tasa-arvoisesta
maailmastamme.

Pankkipalvelut: 010 247 5930

Mari Lehtinen

Pia Liinavuori

Virpi Hietanen

Johan Sirén

Kiinteistönvälitys: 010 247 5981

Anja Joensuu

Pirkko Muilu

Johannes
Sillanaukee

Toni Vuohelainen
LKV

Musanheiton päässä Pispalasta!

Käyntiosoite
LIELAHTI
Harjuntausta 1
33400 Tampere

www.aktia.fi

www.aktialkv.fi

PISPALAN APTEEKKI

– Apteekki lähellä sinua –

Pispalan valtatie 91

(Pispalan valtatie ja Nokian moottoritien risteys)

Palvelemme

Ma-pe 9-18, la 10-15

Hyvää Joulua!

Kulttuurivieraita

Teksti Helena Ritola, kuvat Arto Sääntti

Marraskuinen lauantaipäivä kokosi Pispalan Kirjastotalolle joukon tampere-laisia kirjailijoita, runoilijoita ja muita kulttuuri-ihmisiä. Tilaisuus järjestettiin syyskuussa lyhyen sairauden jälkeen menehtyneen Väinö Kirstinän muistoksi.

Tampereella vuosia vaikuttaneen Kirstinän perheenjäsenet **Leena** ja **Anna Kirstinä**, ystävät ja kollegat, viettivät lämminkisen päivän Pispalassa. Maiseman harmaudesta ja tilanteen luonteesta huolimatta, täyttivät naurunpyrähdykset tuon tuosta kirjastomme tilat. Olihan meitä melkoinen joukko paikalla, vieraita parhaimmillaan 25, emännät ja isännät lisänä.

Eriyistä hauskuutta herätti **Eriikka Magnussonin** lausuma Kirstinän runo ”Manaus”, jonka hän aikanaan teki manatakseen itsensä irti tupakasta. Ja onnistui, kuten myös Kirstinöiden hyvä ystävä **Kirsi Kunnas** puolisen vuotta sitten.

Eikä naurua pystynyt kukaan pidättelemään, kun Leena Kirstinä eloisasti kertoi kolmen Väinön (Kirstinä, Linna ja Vainio) iltahetkestä heidän kotonaan. Undulaateilla sattui olemaan vapaailta häkistään ja miehet joutuivat vähän väliä kumarrellen väistelemään ylilennolla olevia lintuja, joihin miehet eivät kiinnittäneet kovinkaan suurta huomiota. Taisi olla tosi intensiivinen, kirjallinen keskustelu käynnissä!

Tunnit kuluivat vilkkaan jutustelun ja muistelusten merkeissä ja tietenkin Väinön runoja kuunnellessa, jopa ranskankielellä. Tampereella asuva ja työskentelevä **Philippe Jacob** on ranskantanut mm. Kirstinän runoja.

Ilta oli jo pitkällä, kun viimeiset vieraamme malttoivat lähteä.

Tilaisuus oli siinäkin mielessä merkittävä, että harvemmin on kirjastotalomme koonnut sisäänsä niin monen tamperelaisen kirjallisuus- ja kulttuuripersoonan yhtä aikaa.

”Minun mielestä Suomi voisi olla kirja. Suomessa on paljon kirjailijoita ja kirjallisuutta.”

”Jos Suomi olisi kirja, se olisi Seitsemän veljestä. Koska sen on kirjoittanut Aleksis Kivi, joka on Suomen kansallinen kirjailija.”

”Jos Suomi olisi joku kirja, se olisi Suomen sanakirja, koska se kertoo mitä tarkoittaa vaikka kiitos.”

”Jos Suomi olisi esine, se olisi taulu, ja se olisi iso, jossa olisi tosi paljon maisemia ja paljon kaikkia eläimiä, koska Suomessakin on paljon eläimiä. Ja siinä olisi paljon erilaisia asioita, koska silloin se kuvaisi Suomea.”

”Jos Suomi olisi karhu, se on vahva ja lämmin ja iso turva. Se ei ole paha, se on kiltti. Karhu nukkuu sikeästi.”

Professori Pekka Laurila on kuollut

Teksti Mikko Kallioikoski, kuva Hannu T. Sepponen

Pispalalle ja pispalalaisille Laurilan Pekka oli mitä tärkein ihminen. Sekä yksityisessä että julkisessa roolissaan Pekka vaikutti syvästi Pispalan kohtaloon niissä kriittisissä tilanteissa, joissa Pispalan kohtalosta on väännetty kättä viimeisten 30 vuoden aikana.

Pekka valmistui ylioppilaaksi Helsingissä 1945 ja arkkitehdiksi Teknillisestä korkeakoulusta 1955. Valmistumisensa jälkeen Pekka toimi aktiivisesti arkkitehtinä, suunnittelijana, opettajana, tutkijana ja yhteiskunnallisena keskustelijana. Hän perehtyi monipuolisissa toimissaan erityisesti kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten suunnitteluun. Pekka toimi lukuisissa merkittävässä luottamustehtävissä, esim. Valtion rakennustaidelautakunnan jäsenenä 1963-65 ja 66-68. Kaikissa toimissaan hän nosti esiin rakennushistoriallisia arvoja ja säilyttämisen tarpeellisuutta noina vuosina, jolloin se ei ollut samanlainen itsestäänselvyys kuin nykyisin. Arkkitehti-lehden päätoimittajana Pekka toimi 1960-66.

Tampereelle Pekka asettui ryhdyttyään hoitamaan arkkitehtuurihistorian opetusta Tampereen teknillisen korkeakoulun arkkitehtiosastolla, sen perustamisesta lähtien 70-luvun alussa. Apulaisprofessorin virkaan hänet nimitettiin 1975. Paikkakunnalle asetuttuaan Pekka näki oivallisesti sen, mikä Tampereella oli arvokkainta: tehdasmiljööt ja vanhat työväen asuinalueet, etenkin Pispala. Pekan johdolla arkkitehtuurihistorian laitoksesta kehittyi tärkeä resurssi Tampereen

kaupunki- ja rakennushistoriallisesti arvokkaiden miljöiden suojelupyrkimyksissä.

Pispalan kannalta Pekan tekemän elämäntyön merkitys on erittäin mittava. Pekan laitoksella suunnattiin merkittävästi resursseja Pispalan tutkimiseen juuri silloin, kun se oli kaikkein tarpeellisinta. Asemakaava- ja perusparannuskamppailuja käytäessä Pekan laitoksesta muodostui Pispalan itsensä lisäksi sen toinen säilyttämisen keskus.

Pekka sitoutui itse henkilönäkin Pispalaan voimakkain sitein. Hän asettui asumaan Rinnekadulle 70-luvun lopussa, korjasi pienen talonsa vaatimattomasti, mutta tarkoituksenmukaisesti, ja liikkui pispalalaisten piireissä kuin kuka tahansa. Monet pispalalaiset menettivätkin Pekassa aidon, innoittavan, sivistyneen ja mielenkiintoisen ystävän.

Pekka oli jäänyt työkyvyttömyyseläkkeelle professorin virastaan 1985. Pekan eläkevuosia varjostivat monet vaivat, mutta silti hän jatkoi julkisen keskustelijan rooliaan, mistä monet muistavat hänen osuutensa esim. Finlaysonin värjäämön tapauksessa vielä vuodelta 2005.

Pekka kuoli 20.09.2007 sairaalassa kaksi viikkoa aikaisemmin kotona tapahtuneen tapaturman jälkeen. Pekka olisi täyttänyt 13.11. 80 vuotta.

Pekka Laurila oli Pispalan asukasyhdistyksen kunniajäsen. Hänet palkittiin kahdesti asukasyhdistyksen Pulteri-palkinnolla teoista Pispalan hyväksi. Laurila oli laajasti sivistynyt ja matkustellut, Euroopan kulttuuri- ja rakennusperinteeseen perehtynyt, viimeiseen asti virkeä ja aktiivinen kansalainen. Hyväntahtoisen ja humoristisen Pekan poismeno, mutta myös yksineläjän viimeisten päivien tragedia on järkyttänyt ystävä- ja tuttavapiiriä suuresti. – Hannu T. Sepponen

Kahdeksannen polven pispalalainen

Teksti Hannu T. Sepponen, kuva Nana Simolan arkisto

Jilo Simolan juuret ovat vahvasti Pispalan maaperässä. Heinäkuun lopulla ensimmäisen vuotensa täyttänyt Jilo on kahdeksannen polven pispalalainen. Syntymäpäivillä paikalla oli neljän sukupolven edustajia.

Nana Simola on paljasjalkainen Pispalan tyttö. Hän kertoo, että vaikka välillä tuli asuttua Sorsapuistossa, tuntui itsestään selvältä hakeutua takaisin Pispalaan. Näin päätettiin pojan isän **Anssi Leinosen** kanssa, kun Jiloa alettiin odottaa. Pispankadulta viimein löytyi vuokra-asunto.

Nanan isä **Olli Simola** kertoo, että kiinnostus suvun historiaan lisääntyi melko tavalla, kun isoisäksi tulo alkoi olla ajankohtaista. Onneksi vuosikymmenien mittaan on tullut jututettua sukulaisia. Tarinoita on siirtynyt suvussa eteenpäin puolentoista vuosisadan ajalta.

Simolan suvun ensimmäiset asujat Pispalassa olivat Kokemäeltä 1850-luvulla siirtynyt Juho Matinpoika Fonsell ja vaimonsa Johanna Katariina. Suvun nimenä Fonsell säilyi vuoteen 1901 asti. Tuolloin Fonsellit yleisesti ottivat sukunimekseen Simolan. Sehän on Hyhkyssä sijainneen suvun kantatilan nimi. Maatilaan kuului aikanaan suuria tiluksia ympäri Pispalaa, Epilää ja Lamminpäättä.

Juhon ja Johannan pojista Vilhelm Fonsell (v. 1901 Simola) syntyi 1844. Hänen veljensä Johan oli ruotusotamies. Ampujan taitoja tarvittiin eräänä syysyönä 1880, kun Johan torppansa ikkunasta tähtäämällä pamautti suden kuoliaaksi, muistelee Olli sukukertomuksia. Torppa sijaitsi Iso-Simolan talon ikkunan alla, Mälikadun varressa siis.

Vilhelm ja vesilahtelainen vaimonsa Matilda Josefina saivat pojan vuonna 1876. Nimeksi pantiin Frans Vilhelm (v. 1901 Simola). Hän on Olli Simolan isoisän isä. Esikoisena Frans Vilhelm sai erikoisen kihlajaislahjan vuonna 1899. Kihlajaisia vietettiin Saunasaaressa, mutta se oli samalla myöskin lahja sulhaselle ja Anna Matilda –morsiamelle. Vaimo oli kotoisin Pispalasta, omia sukujaan Kölhi.

Kihlajaisissa lausuttiin myös isänmaallinen runo, olihan suomalaisuusaate voimissaan ja sulhanenkin juuri asepalveluksessa Urjalan reservikomppaniassa.

Anna Matilda oli rukousyhdistyksen aktiivinen jäsen. Kun hän kuoli 1967, ehti kulua vain kaksi päivää, kun Pispalan kirkkokin paloi.

Frans Vilhelmin ja Anna Matildan poika Aarne Vilhelm Simola syntyi 1902. Hän avioitui lammilaisen Toini Ester Onnenvuoren kanssa. Aarne kuoli sairautteen jo 1940-luvulla, mutta Toini Ester asui Pispalassa hyvin vanhaksi, 1990-luvulle asti. Aarnen veli Aimo oli Pispalan Moreenin perustajia.

Aarnen ja Toinin poika Alpo Aarne Edward Simola syntyi 1925 (k. 2004). Hän avioitui viipurilaisen Bertta Matildan kanssa. Bertta kuului Jilon synttäreiden vanhimpaan sukupolveen yhdessä Nanan äidinisän kanssa.

Jilo täytti yksi vuotta 29. heinäkuuta

Alpon ja Bertan liitosta syntyi vuonna 1951 Olli Simola. Hän muistelee, että 50-luvun Pispala oli vielä varsin maalainen asuinympäristö. Ulkohuussit ja rottasodat kuuluivat arkeen. Ja aina oli kaka-roita piha täynnä. Se oli ”hummani-hei”-vaihetta idyllisessä Suomessa. Tuolloin käytössä oli vielä navetta ennen valtatieen levitystä. Vanhastaan karja vietiin kesäksi Lamminpään taakse metsiin märehittämään.

Olli sai puolisonsa Satu Valkaman kanssa kaksi tytärtä, joista Nana näki maailman Pispalassa vuonna 1983, sukuhaaran vanhassa kantatalossa Amandan lähistöllä.

Jilo syntyi vuonna 2006 heinäkuun lopussa. Nyt hän asustelee Pispankadulla isä Anssin ja äiskä Nanan kanssa. Isoisä Olli asuu lähistöllä, joten yhdessä ollaan usein. Mukavinta on kun luetaan kirjaa yhdessä.

Jos Suomi olisi kukka, se olisi auringonkukka, kun se on niin kukkanen ja kun se on niin valoinen.

Jos Suomi olisi puu, Suomi olisi vaahtera. Vaahterat loistavat syksyllä oranssissa värissä.

Jos Suomi olisi kasvi, se olisi kukka, koska kukat ovat kauniita ja kivoja. Niistä voi tehdä kukkakrasseja. Niitä on paljon. Niistä voi tehdä myös kukkakimppuja, niillä voi ilahduttaa myös toisia.

Jos Suomi olisi kasvi, se olisi puu, se olisi tammi, koska Suomi on vanha maa.

Rakas joulupukki

Se on Einari täältä Pispalasta kun kirjoittelee. Olen ollut todella kiltti äijä koko vuoden ajan. Ja olen ollut oikein siivosti. Tai en nyt ehkä ihan koko vuotta, mutta enimmäkseen kuitenkin. Tai onhan sitä nyt tullut hölmöilyäkin pikkuisen, mutta eipä niistä parane sen kummemmin alkaa kirjoitteluun. Olen kumminkin koittanut olla ihan kiltisti.

Tänä vuonna toivoisin joululahjaksi vain rauhaa maailmaan. Ja jos sinulla riittäisi aikaa, niin tuohon tietysti kuuluisi se, että tekisit sille hirvälle Irakin sotkulle jotain. Enkä minä niin ihastunut Pakistanin ja Intian ydinpommeihinkaan ole, niin että jos voisit siihenkin asiaan vähän puuttua. Ja sitten kun kerran sellaiseen rupeat, niin palestiinalaisille ja israelilaisille voisit kanssa käydä vähän selittämässä asioita. Sitten ei kai olisi enää liikaa pyydetty, näin niin kuin maailman parantamisen merkeissä, että tekisit vähän jotain muutamille muillekin yksityiskohdille.

Sairaanhoitohenkilöstö kaipaasi kovasti palkankorotuksia ja kyllä sen totta puhuen ansaitisivat siivoojatkin. Minun puolestani Kataisen voisit oikeastaan panna viralta.

Mutta taidan kyllä nyt ruveta jo pyytelemään liikoja. Ei se Katainenkaan varmaan halua tulla viraltapannuksi. Sinunhan kuitenkin tarvitsee toteuttaa kaikkien muidenkin joulutoiveita, eikä vain minun. Siltä Pakistanin Musharraffilta ja Israelin Peresiltä ja muiltakin olet varmaan saanut kirjeitä. Musharraf toivoo tietysti lisää ydinpommeja, kun taas minä haluaisin sitä, ettei sillä olisi niitä vanhojakaan. Anteeksi, että meinasin alkaa vaikeuttamaan hommiasi liiaksi. Kyllä sinulla siinä piisaa tekemistä, että ilahdutat ihmisiä lahjoilla. Unohda se maailmanrauhajuttu, pukki hyvä. Kyllä minä pienempäänkin joululahjaan tyydyn.

Metsätkkini alkaa olla aika rispaantunut ja tuo metsällä käyminen kuitenkin on aika tärkeä osa minunkin eloani. Minun on pitkän aikaa tehnyt mieli uutta haulikkoja kanssa. Ja kun nyt puheeksi tuli, niin se vanha autonrämäkin, jolla minä sinne maalle ajelen, alkaa olla jo aika hajalla. Vaikka siinä tietenkin on kyllä se, että auto saastuttaa aika lailla tuota ympäristöä. Ja loppujen lopuksi, mitä siitä tulisi jos yhtäkkiä joka jampalla olisi uusi auto. Kohta kyllä kuihtuisi sademetsät niistä pakokaasuista. Eikä kai haulikkojakaan puissa kasva. Jossain tehtaassa nekin teräkset on prässättävä. En minä nyt sentään tuota luontoa haluaisi turmella. Oikeastaan se vanha metsätkkin kelpaa kyllä vielä.

On tietysti yksi juttu, jossa voisit kuitenkin minullekin jotain lahjantynkää kehittää. Kun täällä on yksi semmoinen naisihminen, johon minä olen aikalailla tykästynyt. Jos laittaisit vaikka pari pulloa hehkuviiniä tulemaan, että saisi sen kanssa sitten juoda jouluglögiä. Ja manteleita tietysti kanssa. Ja jos kerran noin niin kuin lemmentähtetiksi rupeat, niin voisit varmaan hoitaa asiat sillä lailla päin, että se tykästyisi minuun kanssa oikein kovasti ja että se... Jaa, oikeastaan minä voin kyllä hakea ne hehkuviinit itse Alkosta, jos vain sinä hoidat kotiin tämän puolen. Minä lupaan olla sitten oikein kiltisti joulun, enkä törtöile mitään.

Vaikka siitähän se tietenkin on aikalailla muutenkin kiinni. Meinaan vaan että siitä, etten rupea glögeissä kiukuttelemaan ja hölmöilemään. Sitä paitsi jos totta puhutaan, niin tiedänhän minä oikeastaan, että se on jo minuun tykästynyt. Että ei kai sinun sillä tarvitse vaivautua.

Villasukat olisi ihan kivat. Ne on mukavat ja hyödylliset ja siinä on jotain, mitä se nyt on hienompaa, niin kuin lämpöistä ajatusta, sitä semmoista tunteellista. Vaikka se naisihminen mistä minä kirjoitin on kyllä varmaan jo kutonut minulle semmoiset punavalkoiset villasukat. Se on vähän semmoinen hörhö. Kutoo ja kaikkea semmoista. Niin ettei sinun oikeastaan niiden sukkienkaan kanssa kannata vaivautua.

Niin että eipä oikeastaan sitten muuta pukki hyvä. Täältä Pispalasta sitten toivottelisin vaan sinulle oikein mukavaa ja kaunista joulua.

*Raapusti ystäväsi
Einari*

Pispalalaiset ovat oivallista Reino-heimoa

Teksti toimitus, kuva Mikko Närhen arkisto

Pispalalainen Mikko Närhi kirjoitti Reino-tossuista ja Reinoihin liittyvistä asioista kirjan. Kirja haluttiin julkaista juuri tänä syksynä, koska Reinoja on juuri nyt tehty 75 vuoden ajan.

– Pispalalaiset ovat Reino-heimolaisia, erääläinen kaupunkilaishaara. Reinoihin liittyy pispalalaisille ominaista rupattelunhalua, toisten tapaamista, monen sukupolven yhteyttä ja arvostamista. Niin Reinot kuin pispalalaisetkin ovat innokkaita tepastelijoita, ennen kaivoille, liiteriin ja pihanperälle, nyt postilaatikolle, pihalle tupakalle ja baariin vaalimaan sosiaalisia suhteita.

Nokian kännykät on ilmeisesti kehitetty Reinot jalassa

Ensimmäiset Reinot tehtiin Tampereella, Hatanpään valtatiellä, Kumiteollisuus Oy:n tehtaassa.

– Kumiteollisuuden väki oli kekseliästä porukkaa. Sota-ajan jälkeen tarvittiin uusia ja kannattavia tuotteita, jolloin ryhdyttiin puristamaan äänilevyjä. Reino-tossujen kanssa samassa tehtaassa tehtiin siis äänilevyjä, esimerkiksi **Hiski Salomaan Tiskarin polkka** ja **Vapauden Kaiho** sekä **Jori Malmstenin Mikki-hiiri merihädässä** ja monet **Olavi Virran** uran ensimmäiset levyt on puristettu Hatanpäällä.

Suomen Kumitehdas osti Kumiteollisuuden ja siitä syntyi lukuisten muiden lonkeroiden ohella Nokia-yhtymä.

– Voidaan siis melkoisella varmuudella sanoa, että Nokian kännykät on kehitetty Reinot jalassa, vakuuttaa Reino-kirjailija, siis erääläinen historioitsija **Mikko Närhi**.

Reino-kirjassa käydään syvällä suomalaisuudessa

Reino – lämpimiä jalkoja ja ajatuksia -kirjassa käydään läpi tossujen tamperelainen alkuperä, myös välivaiheet, jossa pyörähdettiin ulkomaillakin ja nykyaika Lieksassa, jossa kolmisenkymmentä itäsuomalaista tekee käsityönä tuhatviisisataa paria Ainoja ja Reinoja, päivässä ja käsityönä.

Melkoinen osa kirjasta on eri ikäisten ja eri puolilla Suomea asuvien ihmisten muistoja. Kirjasta voi lukea hauskoja tilanteita ja käyntikohteita, joihin Reinot liittyvät, mutta myös liikuttavia tarinoita isistä, papoista tai lämminhenkisistä naapureista, joiden luonnetta Reino-tossut hyvin kuvaavat.

– Reino-tarinoissa on kirjattu ihmisten suomalaisuus, toisten ihmisten ja esi-isien arvostaminen. Reino-kirja ei tavoittele viisauksillaan Tieto-Finlandia-palkintoa, koska Reino on itse Finlandia, sanoo Mikko Närhi.

Pispalan Reino-illan ruokalista on nyt kaikkien luettavissa

Kirjaan haluttiin myös Reinoihin liittyviä tapahtumia ja porukoita. Esimerkiksi Vehmaalla toimii aktiivinen Reino-seura, Pyterlahdessa järjestetään Aino ja Reino-juoksu, Helsingissä on jääkiekkoseura HC Reinot. Lisäksi on Koskenkylän Reino-klubi ja Oriveden Reiska-klubi. Pispalan Kujakolliissa oli juhlavuoden kunniaksi järjestetyn Reinojen rockfestarikiertueen päätöstilaisuus, jonka ruokalista, tietokilpailu ja **Jiipeen** listaamat yhteislaulut on dokumentoitu ikuisiksi ajoiksi Reino-kirjaan.

Reino-henkiset ihmiset ovat innokkaita pelaamaan yhdessä. Pyynikin Palomäen kentältä on peräisin kirjan Reino-höntsyt, johon Reino-kirjailija on saanut urheilu-konsultaatiota paljasjalkaiselta tahmelaiselta, **Arto Karimalta**.

"Jos Suomi olisi joku sähkölaite, se olisi Nokian kännykkä, koska Nokia on suomalainen merkki ja kaikilla on kännykkä (joka on yleensä Nokian)."

"Jos Suomi olisi automerkki, se olisi Sisu (rekkamerkki), koska Sisu on suomalainen ja vahva automerkki."

"Jos Suomi olisi huonekalu, se olisi nojatuoli, koska se muistuttaa tyyppiä, joka haluaa levätä."

T-OSAT OY

RENKAITA JA VANTEITA MYÖS KÄYTETTYJÄ

Runsaasti erilaisia alumiinivanteita

Pispalan valtatie 24, Tampere

Puh. (03) 2125 972

Puh. (03) 2128 300

AVOINNA ark. 9 – 18 La 10 – 14

Lainalaatikko®

puh. (03) 222 0956

Yritys- ja kotimuutot

www.lainalaatikko.fi

Vuokraamme:

- Laatikot
- Muuttokärryt
- Kotiinkuljetus

MUUTTOKESKUS

Noutovarasto Pispalanvaltatie 27

Kauneus- ja Jalkahoitola Katri

Pispalanvaltat. 56
(Hesburgeria vastap.)

345 2555

PARTURI Team

Puh. 2221 333

Pyynikintori 3

(Heinätorin puolella)

TAMPEREEN LIHAJALOSTE OY

Puhelin (03) 344 0264

RAJAPORTIN SAUNA 100 v. 1906-2006

Sauna - Kahvila - Hieroja

Pispalan valtatie 9 - www.rajaportinsauna.fi

Suomen vanhin yleinen sauna

puh. 03 222 3823

AVOINNA:

ma 18 - 22

ke 18 - 22

pe 15 - 21

la 14 - 22

Miesten ja naisten osastot

Maksu 5 €

Pe klo 17 asti ja ma koko illan 3 €

Kysy tilaussaunoja, puh. 045 136 5557

Hierontahuone

"Corpus Vitale"

puh. 045 673 6871

TOIMII SAUNA-AIKOINA

Tilauksesta muulloinkin

Ajanvaraus pakollinen

Koulutettu hieroja Heta Pulkkanen

Rajaportin kahvila

puh. 03 213 0117

AVOINNA SAUNA-AIKOINA

Kahvia, pullaa, olutta,
virvokkeita ja pikkusytävää.

Kahvilaa laajennettu.

Nyt sisätilaa

3 huoneessa yht. n. 35 paikkaa.

Myös kokouksiin 1-3 huonetta
tarjoilulla tai ilman.

RAJAPORTIN SAUNA

Saunatuotteita:

Lahjakortti on oiva lahja saunanystäväälle!

Sisältää 15 min. hieronnan, saunan ja pullakahvit. Hinta 15 €

T-paitoja on kahdenlaisia. Hinta 10 €

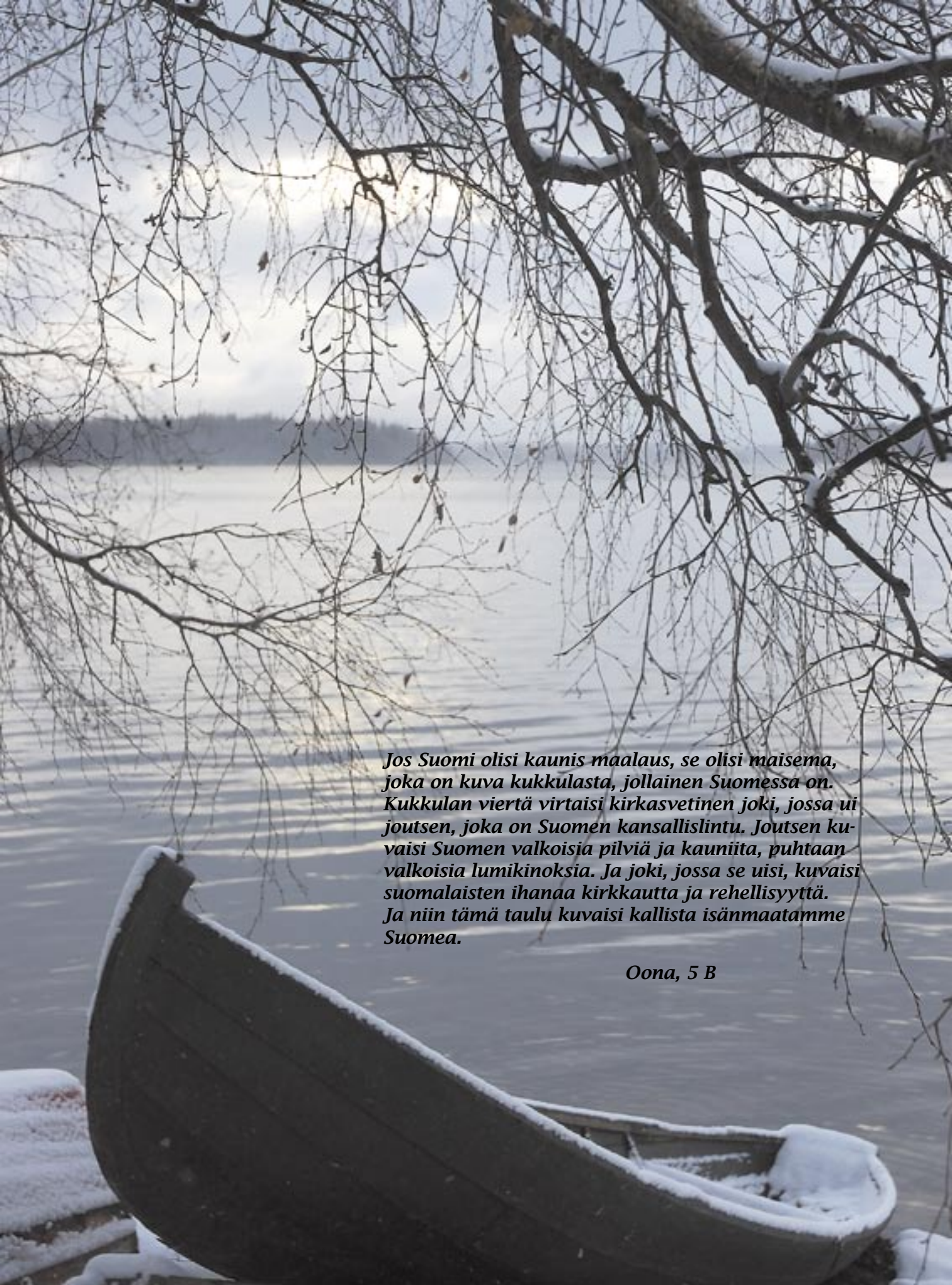
Saunapyyhe, kotimainen, iso pellavafrotee 30 €

Joulunajan aukiolot:

Jouluaattona klo 12–18

Tapanina 26.12. klo 18–22

Uudenvuoden aattona klo 18–22

A serene winter landscape. In the foreground, the dark, curved hull of a small boat is partially covered in a layer of white snow. Above the boat, numerous bare, thin tree branches hang down, some dusted with snow. The background shows a calm body of water reflecting the light from a pale, overcast sky. The overall mood is quiet and contemplative.

*Jos Suomi olisi kaunis maalaus, se olisi maisema,
joka on kuva kukkulasta, jollainen Suomessa on.
Kukkulan viertä virtaisi kirkasvetinen joki, jossa ui
joutsen, joka on Suomen kansallislintu. Joutsen ku-
vaisi Suomen valkoisia pilviä ja kauniita, puhtaan
valkoisia lumikinoksia. Ja joki, jossa se uisi, kuvaisi
suomalaisten ihanaa kirkkautta ja rehellisyyttä.
Ja niin tämä taulu kuvaisi kallista isänmaatamme
Suomea.*

Oona, 5 B